

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 60

v inozemstvu 80

SLOVENEK

S tedensko prilogo „Ilustrirani Slovenec“

Cene inseratov:

Enostolpna polna vrsta
malih oglaš po Din 1'50 in
Din 2'—, večji oglaš nad
45 mm višine po Din 2'50,
veliki po Din 3'— in 4'—,
oglaš v uredniškem delu
vrstica po Din 6'—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredno
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Poština plačana v polovici.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6. III. Rokopisi
se ne vračajo: nevrnjeni pisma se ne spre-
jemajo. Uredništvu telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sera-
jevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Volivno razpoloženje.

Volivno gibanje se je v Sloveniji raz-
vilo do velike živahnosti. Brez velikega
zunanjega šuma, brez velike, zunaj vid-
ne agitacije se zgrinja slovensko ljudstvo
— skoro bi rekli tiho — v močno, nepre-
magljivo slovensko fronto. Volivci ne go-
vorijo toliko kakor sicer ob volitvah, ne ka-
žejo tudi toliko penečega trenutnega vzki-
pevanja, ker se zavedajo, da se priprav-
ljajo na odločitev v času vsestranskega na-
silja režimovcev; zato ne odločujejo v njih
kaka sentimentalna čustva, marveč se le
jekleni njihova volja, premišljena in od-
tehtana, in v obrazov jim bereš odločnost
in neuklonjenost, moško zavest, da bodo
držali slovensko fronto liki vinta, kakor
se je izrazil na nekem shodu mož, stara
slovenska korenina. Kamor prideš, kar
vidiš in slišiš, povsod samo ena odločna
volja: Žerjavovcev ne! Kakor bele vrane,
tako redki so, ki se še drznejo med ljud-
stvom slovenskim zagovarjati skupino
samostojnih demokratov, pa še ti samo
z licemerskim govoricenjem, z natolceva-
njem in lažmi, ne pa z odkritim vizirjem.

Ljudstvo je sito njihovih centralistič-
nih fraz, njihovega laži-demokratizma in
nasilja. Prav nič tudi ne vleče njihov go-
spodarski program, ki ga prodajajo sedaj
za volitve. Saj se vsa Slovenija zaveda, da
je ravno gospodarstvo Slovenije po Žerja-
vovem centralizmu kruto udarjeno, da
Slovenija gospodarsko čim dalje tem bolj
propada in da je bila glavna smernica v
politiki Samostojne demokratične stranke
ta, da se gospodarska samoosvojitve Slo-
venije onemogoči. Le v gospodarski odvis-
nosti Slovenije more peščica žerjavovcev
s pomočjo Belgrada izkoristiti Slovenijo
zase na škodo vseh produktivnih stanov.
Le s pomočjo belgrajske centralne more
klika samostojnih demokratov v Sloveniji
angažirati gospodarstvo v svoje strankar-
ske namene — na škodo Slovenije. Zato
dovoljenje prejšnjega finančnega ministra
dr. Spaha za popolno ljubljansko borzo
sedanji finančni minister še vedno drži za-
prto v svoji miznici, zato se ogromne svote,
ki jih plačuje Slovenija za zavarovanje de-
lavcev, po popolnoma ponesrečenem Žer-
javovem zakonu o zavarovanju delavcev
stekajo v zagrebško centralo, ki je tvorila
finančno oporo za bančno podjetje samo-
stojnih demokratov. Ogromna armada de-
mokratičnega uradništva se je zbrala pri
osrednjem uradu, kar pomeni silno finanč-
no obremenitev na škodo zavarovanega de-
lavstva. Kakor hitro je nastopil PP-režim,
je začel dinar skakati, rasti in padati, da
o njegovi stabilnosti ni več niti govora in
trgovski in produktivni krogi s strahom
pričakujejo, kaj bo. Izvoz mora vsled tega
zastajati, cene za producente padajo, kon-
sumant pa tega prav nič ne občuti. To je
— gospodarski program samostojne demo-
kratske stranke v dejanju! Vsakdo ga vsak
dan občuti in ga proklinja.

Ves demokratizem Žerjavove politi-
čne skupine sestoji v tem-le stavku: Saj je
vseeno, če nas volite ali ne, mi bomo vla-
dali, če nočejo ljudje z nami, bomo pa proti
ljudem, proti vsem, proti ljudski volji, s
silo, ki je vladi na razpolago. To je čisti
»demokratizem«!

Kdo se bo potem čudil, da je vsa Slo-
venija proti samostojnim demokratom in
da se je oprijemljejo samo še ljudje, ki
iščejo osebne koristi ali so osebno od de-
mokratičnega mogotcev odvisni in ogroženi
v svoji eksistenci ali pa so taki elementi,
ki so vsakemu naprodaj. Vse drugo odkla-
nja politiko samostojnih demokratov.
Ljudje se smejejo gostobesednosti njho-
vega časopisja, ki pošilja v svet zmago-
slavne speve o velikanskih demokratičnih
shodih, na katerih se pa zbira le peščica
povečini plačanih agitatorjev, in lažnivo
poročila o shodih Slovenske ljudske stran-
ke. Strašno se jezijo »Jutrovič«, da shodov
SLS ne naznanjamo v časopisju in o nji-
hovem sijajnem poteku ne poročamo in la-
ko otežujemo delo njihovega špijonažnega
omrežja, ki je razpredeno po celi deželi.
Tako poročila n. pr. večerašnje »Jutro«, da
sta bila dr. Korošec in Zebot, toliko pre-
vidna, da sta se v Murski Soboti omejila
le na zaupni sestanek, toda ta »zaupni

sestane« je bil veličasten shod, ki se ga
je udeležilo nad 2000 volivcev. Še-le 8. fe-
bruarja, ko bode Žerjavova stranka oble-
žala na tleh razbita in pomandrana, bo
prišel med demokrate strahovit volivni
maček.

Včeraj je potekel rok za vlaganje kan-
didatnih list. Cela vrsta strank in stran-
čic poizkuša svojo srečo, pa tudi čisto na-
vadni politični pustolovci, ki računajo na
ljudsko nevednost, pa se bodo seveda
strašno opekli. Saj je bilo v mariborsko
celjskem volivnem okrožju do včeraj vlo-
ženih 12 kandidatnih list. Ogromna večina
volivcev pa se zaveda pomena teh volitev
in ve, da gre za samostojno gospodarsko,
kulturno in socialno življenje in svobodo
razvoj Slovenije ter bo korakala v sloven-
ski fronti, ki jo predstavlja danes Sloven-
ska ljudska stranka. Le v Ljubljani uteg-
ne biti resen boj, pa tudi tu se zdi usoda
žerjavovcev že vnaprej zapečaten. Največ

šans ima SLS s svojim kandidatom, načel-
nikom SLS dr. Antonom Korošcem. Nje-
govo kandidaturu v Ljubljani je vsa javnost
z velikim zadovoljstvom in veseljem po-
zdravila. Kar pa je mešanov, ki iz tradi-
cije ne bi hoteli oddati glasov za SLS, če-
tudi njeno politiko odkrito odobravajo,
bodo združili svoje glasove proti kandida-
tu dr. Žerjava, na drugih listah. Tako dela
žerjavovcem strašno preglavico kandida-
tna lista dr. VI. Ravniharja, ki je bila več-
raj vložena, in jasno kaže z narodnim so-
cializmom Juvanem kot namestnikom, da
predstavlja kompromisno listo med prista-
ši nekdanje Narodnonapredne stranke in
Narodnosocialno stranko. Druge liste v
Ljubljani resno ne bodo prišle v poštev.
Vidi se, da je vsa Slovenija v volivni bor-
bi odločena, da enkrat za vselej napravi
konec paševanju Samostojne demokratične
stranke ter zbrise ta madež iz političnega
življenja v Sloveniji.

seben komunike, v katerem pravi, da je
povodom teh vesti danes obiskal dr. Nin-
čiča tukajšnji mažarski poslanik Hory in
izjavil v imenu svoje vlade, da se mažar-
ska vlada ni nikdar pogajala z Radićem,
kakor tudi sklepala z njim sploh nobene
pogodbe.

Razcepljenost radikalov.

Belgrad, 13. jan. (Izv.) Danes je po-
slednji dan za vlaganje kandidatnih list
pri sodišču. Če tudi še niso izidi v vseh
okrožjih znani, vendar je iz dozdaj razpo-
ložljivega materiala jasno, da gre do radi-
kali na volitve popolnoma razbiti in da
imajo zelo malo upanja na kak večji uspeh.
Dočim je šla pri prejšnjih volitvah radi-
kalna stranka v volivni boj s sklenjenimi
listami, ima sedaj več kot v 20 volivnih
okrožjih po dve, ponekod po tri liste. Do-
sedaj so znane sledeče capitive liste:

Krajinsko okrožje ima dve listi: ofi-
cielno, katere nosilec je dr. Velizar Janko-
vič, in druga radikalna z Lazarevičem kot
nosilec. V Črni gori so vložene tri radi-
kalne liste: 1. ofielna, nosilec finančni mi-
nister Stojadinović, 2. nosilec Spasojevič,
3. nosilec bivši podpredsednik narodne
skupščine Ljuba Bakić, s katerim gre To-
ma Orahovac, eden najuglednejših radik-
alov v Črni gori. Ljudje, ki dobro poznajo
razmere v Črni gori, trdijo, da je upanje
radikalov, posebno Stojadinovića, mini-
malno. Podrinjsko okrožje dve: 1. dr. Nin-
ko Perić, 2. lista s kmetskim poslancem
Mihajlom Rankovićem. Na ofielni listi v
rudniškem okrožju kandidira kot nosilec
dr. Vojislav Janić. Razen te liste sta vlo-
ženi še dve radikalni listi. Istotako so ra-
dikali razcepljeni v pirotškem, kragujev-
škem in celo v banjaški okrožju, kjer
je postavljena kandidatna lista radikalov
proti Pašiću. Dalje v okrožju Vranje, To-
plica, Prizren, Pančevo, Bela Crkva, Kru-
ševac in drugod.

Radikali, ki gre do tako razcepljeni v
volivni boj, nimajo posebnih nad. Naspro-
tno je treba poudariti, da demokrati, ki so
pri prejšnjih volitvah šli v volitve z raz-
cepljenimi listami, gre do sedaj kompaktno
v vseh okrožjih razen v dveh. Poleg tega
je treba poudariti, da bodo v Srbiji poleg
razcepljenih radikalnih list nastopili tudi
neodvisni radikali, katerih upliv se je zelo
dvignil v poslednjem času z ozirom na ko-
rupcionistične afere raznih voditeljev ra-
dikalne stranke.

Obznana na otokih.

Zagreb, 13. jan. (Izv.) Na dalmatinskih
otokih Krku, Rabu itd. se v imenu »Ob-
znane« vrše množične hišne pre-
iskave. Na Rabu so v nedeljo zvečer ob
10. uri odvedli iz postelje starega, bole-
nega dekana Petra Zahija pod pretezo,
da je radičev; odpeljali so ga v zapore
v Šibenik. Osebe mrzije in z njimi zve-
zane denunciacije igrajo tukaj veliko
vlogo. Ljudstvo se razburja, Italijani se
smejejo. Zapirajo ugledne ljudi, ki so jih
svoj čas vlačili po ječah Italijani, ker so
delali za Jugoslavijo (kakor n. pr. dekana
Zahija). Enako se godi v senjski in split-
ski škofiji; povsod zapirajo duhovnike in
jim jemljejo vsako možnost, da vrše svoje
dolžnosti; fare ostajajo brez župnikov,
otroci brez verskega pouka. Vladni stran-
ki divjata kakor sloni. Vsa sreča, da je
njihov konec na vidiku.

LISTI HZ ZA VARAŽDIN POTRJENI.

Varaždin, 13. jan. (Izv.) Lista HZ z
dr. Polićem kot nosilec in paralelna li-
sta z dr. Trumbićem kot nosilec sta bili
danes kljub policijskim ukrepom potrjeni.

FRANCOSKI PARLAMENT.

Pariz, 13. jan. (Izv.) Za predsednika
francoskega parlamenta je izvoljen Pain-
levé s 313 glasovi, 24 glasov je odpadlo na
Cachina. Opozicija se je glasovanja vzdr-
žala.

Pariz, 13. jan. (Izv.) Obe zbornici sta
danes začeli ob 3. popoldne z zasедanjem.
Dinard je v navzočnosti Herriota izvedel
volitev zborničnega tainštva.

Belgrajsko časopisje o vladnem porazu.

TUDI VLADNI LISTI PRIZNAVAJO, DA JE PP VLADA DOŽIVELA VELIKO
BLAMAŽO.

Belgrad, 13. jan. (Izv.) Odločitev za-
grebškega sodišča je še vedno predmet
razprav in komentarjev v vseh krogih.
Današnje vladno časopisje se na dolgo in
široko bavi s to odločitvijo in ugotavlja, da
znači za vlado veliko blamažo in popoln
poraz ter javno dokazuje, da so metode,
katerih se je vlada dosedaj poslužila v
borbi, bile enostavno preračunane na vo-
liven uspeh. Značilno je, da ugotavlja v a-
di prijazno časopisje ta velik vladni no-
uspeh.

»Politika« piše: »Odločitev, četudi
še ni končna, je naredila globok vtis v
vseh krogih v Belgradu, posebno mučen
vtis je napravila v vladnih krogih. Ta odlo-
čitev ne gre v prilog temu, kar se je pri-
čakovalo v vladnih krogih, kajti zagrebško
sodišče je zastopalo stališče, ki je popol-
noma nasprotno vladnemu. Ta vest o od-
ločitvi zagrebškega sodišča je izzvala zelo
mučen vtis v vseh krogih vladnih strank.
Čuli so se protesti, ker vlada ni dovolj
pazljivo postopala. Vladni krogi so globo-
ko prepričani, da so vladni ukrepi popol-
noma upravičeni in da bi morali biti člani
HRSS zaprti in odslužiti zaslužen kaznen.
Vladni krogi so bili ogorčeni, ker je pri-
šlo do take odločitve in so obsojali tiste, ki
so imeli opravka s tem poslom, ter so iz-
javljali, da je bil s tem zadan vladi zelo
velik udarec. Kar se tiče opozicije, je ta
sprejela vest o odločitvi zagrebškega so-
dišča z odobravanjem. V krogih opozicije
se trdi, da zagrebško sodišče ni moglo
drugače postopati in izražala se je nade,
da bodo daljne sodne inštanice sklepale v
skladu z odločitvami zagrebškega sodišča.
Opozicija smatra, da je vlada pretrpela fi-
asko in da bi morala odstopiti.«

»Novosti« pišejo: »Četudi je pre-
tirano delati definitivne sklepe, vendar se
lahko konstatira, da je vlada na tem, da
doživi poraz v svojem volivnem manevri-
ranju. Po odločitvi zagrebškega sodišča in
njegove nepobitne argumentacije je jasno,
da je bila zadeva pripravljenjena za grobo
potvarjanje pojmov in deštev. Sedaj je še
bolj razodet velik trik PP,vlade, ki se od-
sedaj nahača v zelo težkem volivnem po-
ložaju. Ne samo da je na tem, da pretrpi
definitiven političen neuspeh v volivnem
boju, temveč vse njeno nadaljnje postopa-
nje je brez vsake moralne vrednosti. Vla-
di je jasno, da ji kljub vsemu nasilju in
nezakonitosti lahko 8. februar prinese iz-
nenadenje. Iz režimskih krogov se trdi,
da je vlada mislila na to in da lahko vse
parira. Niso znane nove vladne nakane,

toda če ne misli na novo nasilje, ne vemo,
kaj naj napravi, da se izkoplje iz težkega
položaja. Dejstvo je, da se je ta vlada de-
finitivno diskreditirala da bi mogla izvr-
šiti volitve in da je položaj za vse politične
faktorje zelo ugoden. Če bi bilo v naši dr-
žavi količikaj reda, bi morala vlada izva-
liti konsekvence. Vladni organi so pred
meseci pisali, da ima besedo neodvisno so-
dišče, iz katerega odločitve je treba izva-
liti posledice. Sicer pa se kralj vrača v
prestolico in potrebno bi bilo, da zahteva
od vlade račun za njeno sumljivo aktiv-
nost.«

»Pravda« piše: Ta odločitev sodišča
predstavlja strahovit demanti vladnih tr-
ditve. Čim je postopanje proti HRSS pre-
šlo iz policijskih rok v roke neodvisnega
sodišča, čim se je razprava o njihovi krivi-
di prenesla pred sodišče, je bilo ustavljeno.
Opozicija, ki niti enega trenutka ni ve-
rovala v vladno bajko in bajke njenega čas-
opisja, in ki je ves obtožni material pre-
cenila kot proizvod in potvorbo vladnih
strank pred volitvami, je dobila zadoščenje
od one strani, ki je najbolj pristojna, da iz-
vršuje zakon.

Teža položaja, v katerega je vlada za-
šla s tako odločitvijo pred notranjostjo in
inozemstvom, je jasno očitana tudi v raz-
položanju, ki je vladalo v tukajšnjih kro-
gih včeraj in danes. Nerazpoloženje in
ogorčenje sta se jim brala z obraza. Ne-
mo da je njihova protihrvatska akcija pre-
sekana, da je z njo cel sistem vladnega
»rora« preobrnjen, ampak ta odločitev pre-
stavlja vso mizerijo vlade nasproti narodni
svobodi. Vlada bo poskušala izvršiti pri-
tisk na sodišče, da reši svoj načrt. S poli-
tičnega vidika je vlada pretrpela blamažo,
kakršna je redka v zgodovini najreakcio-
narnejših režimov. Njeno moralno in poli-
tično bankrotstvo je popolno. Kar je naj-
važnejše, to ni sramota, ki je padla na njo
v obeh naše javnosti, temveč sramota, ki
je padla na državo, v kateri sedijo na vladi
ljudje, ki po izmišljenih trditvah kujajo
zaroto, se poslužujejo krivičnih obtožb, da
dosežejo svoje namene. Insceniran je ve-
lik veleizdajniški proces. Izvedenec v hr-
vaškem vprašanju nam je prinesel novo
veliko sramoto.

V istem smislu piše o tudi drugi listi.
Vlada se skuša opravičiti in ministri ja-
vejo vsakovratne izjave. Vendar vse njihove
izjave niso močne dovolj, da bi mogle iz-
brisati velik učinek, ki ga je napravil sklep
zagrebškega sodišča.

Državni podtajnik Wilder dementira sebe.

KOMUNIKE ZUNANJEGA MINISTRA. — MAŽARSKI POSLANIK IZJAVLJA,
DA SE MAŽARSKA VLADA NI NIKDAR POGAJALA Z RADIĆEM.

Belgrad, 13. jan. (Izv.) Pred par dnevi
smo poročali o izjavi državnega podtaj-
nika Večeslava Wilderja o nekakem de-
mentiju glede sklepanja pogodbe med Ra-
dićem in Mažarsko. Jasno je, da gre za
potvarjanje dokumentov, kajti danes je

izjavil sam Večeslav Wilder, da nikdar ni
kaj takega izjavil. Pri tem treba poudari-
ti, da je Wilder to izjavo dal pred večjim
številom časnikarjev in ne bo mogel za-
molčati njene pristnosti. Poleg tega pa je
ministrstvo za zunanje zadeve izdalo po-

Pod strahovlado fašizma.

REŽIM SI DAJE NOVA NEOMEJENA POOBLASTILA.

Rim, 13. jan. Včeraj dopoldne se je sešel ministrski svet. Navzoči so bili razen De Stefanija, ki je na konferenci v Parizu, vsi ministri. Notranji minister Federzoni je poročal o notranjem položaju, ki da je nad vse zadovoljiv. Potem je ministrski svet odobril tri zakonske načrte, ki se bodo vladni neomejeno pravico, da izpreminja in popravlja zakone. Prvi načrt se tiče društev in zahteva, da morajo vsa društva, juridične osebe in zavodi naznaniti varnostni oblasti svojo ustanovitve, pravila, notranja pravila ter imenik odbornikov in članov. Drugi načrt pooblašča vlado, da izpremeni zakon o javni varnosti. Tretji načrt daje vladi oblast, da izpremeni oziroma izpopolni kazenski zakonik, kazensko pravni red, zakon o justični upravi in civilni zakon.

PARLAMENT. — ZAKON PROTI DRUŠTVU.

Rim, 13. jan. Včerajšnje sejo parlamenta je večina izpolnila z interpelacijami, naperjenimi proti »subverzivnim« elementom, posebno Garibaldincem in komunistom, ki so bili izgnani iz Francije. Tirolski poslanec Sternbach je interpeliral zaradi terorja v Počdižu in pozival vlado, naj ne zlorablja svoje oblasti. Koncem seje je Mussolini predložil zakonski načrt za omejitve društvene svobode, ki ga je od dopoldne odobril ministrski svet. Načrt ima tri člene. Čl. 1. določa, da morajo društva, juridične osebe in zavodi varnostni oblasti naznaniti svojo ustanovitve, pravila in notranji pravilnik, imenik odbornikov in članov ter sploh vse podatke o svojem delu — vselej, kadar to oblast zahteva, in to tekom dveh dni. Za kršitve teh določb ali napačne podatke so določene zaporne kazni od 3 mesecev in više in denarne globe od 2000 do 30.000 lir. Razen tega sme oblast v vseh slučajih društva razpustiti. Čl. 2. določa, da noben javni nameščenec ne sme biti član katerega tajnega društva. Tej zahtevi morajo javni nameščenici zadostiti tekom 15 dni po objavi zakona. Kdor se ne pokori, bo odpuščen iz službe. — Čl. 3. določa, da stopi zakon v veljavo z dnem objave v uradnem listu. Nato je justični minister Rocco predložil zakonski načrt, ki pooblašča vlado, da izpremeni zakone za javno varnost.

VOLITEV PREDSEDNIKA PARLAMENTA.

Rim, 13. jan. (Izv.) Zbornica je z 239 glasovi od 285 glasov izvolila Cafertanija za predsednika zbornice. 43 glasovnic je bilo praznih, 3 glasovi so bili deljeni.

SENAT.

Rim, 13. jan. Senat je sklican na dan 20. t. m.

OSEBNE IZPREMEMBE.

Rim, 13. jan. Državni podtajnik Scialoja je odstopil. Za njegovega namestnika je imenovan posl. Alfredo Petrillo. Za načelnika tiskovnega urada v ministrskem predsedstvu je imenovan comm. Cesarini Sforza, doslej v sužbi lista »Resto del Carlino«.

OPOZICIJA.

Rim, 13. jan. Tajništvo avstrinske opozicije je izdalo komunique, v katerem ugotavlja, da je opozicija temeljito pretresla vsak mogoči razvoj sedanjega položaja. Kar se tiče volitev, je opozicija p-

polnoma odina v tem, da brezpogojno zavrača hipotezo, da bi mogla nove volitve voditi sedanja vlada. — Veliko pozornost je vzbudil včeraj sestanek treh bivših ministrskih predsednikov in voditeljev sedanje zbornice opozicije: Orlando, Salandra in Giolitti. Sestanek se je vršil v Orlandovem kabinetu na Montecitorioju. O uspehu pogovora se ni zvedelo nič podrobnega; gotovo je le, da so se sporazumeli za enoten nastop v parlamentu povodno razprave o volivni reformi. Salandra je s tem definitivno prešel v opozicijo.

REFORMA CERKVENE ZAKONODAJE.

Rim, 13. jan. Novi justični minister Rocco je poveril posebni komisiji, v kateri je tudi več cerkvenih zastopnikov, nalogo, da sestavi konkretne predloge za reformo italijanske cerkvene zakonodaje (uprava cerkvenega premoženja, verske kongregacije i. dr.).

KARDINAL MAFFI O NASILJIH V PISI.

Rim, 13. jan. Nadškof v Pisi, kardinal Maffi, je povodom fašistovskih pustošenj v Pisi poslal notranjemu ministru Federzoni sledečo brzojavko: »Piso so torej včeraj normalizirali. Kot škof sem dejanja objokoval, kot Italijan sem nad njimi zaradel. Samo stroga preiskava bo mogla povedati, kam s takimi metodami drimo. Zaradi ljubezni do domovine! — Maffi.«

ZA IZPREMEMBO GENTILEJEVE ŠOLSKE REFORME.

Rim, 13. jan. Senator Tamassia je vložil interpelacijo na naučnega ministra, v kateri zahteva v imenu interesov italijanskega šolstva in kulture korenito izpremembo Gentilejeve šolske reforme.

ZA UREDITEV MEDZAVEZNIŠKIH DOLGOV.

Pariz, 13. jan. (Izv.) »Journal« poroča iz Londona, da je francoski finančni minister Clementel izročil angleški vladi spomenico o ureditvi medzavezniških dolgov. V spomenici našteva vse možnosti za ureditev, na katere bi lahko pristala francoska vlada.

NOVA NEMSKA VLADA?

Berlin, 13. jan. (Izv.) Kot novega kanclerja imenujejo dr. Lutherja. Centrum je sklenil, da nima nič proti temu, če ostane dosedanj minister za javna dela Braun tudi v vladi Lutherjevi.

NASLEDNIK KELLOGOV V LONDONU.

Berlin, 13. jan. (Izv.) Za ameriškega poslanika v Londonu pride namesto Kelloggova, ki bo postal državni tajnik, dosedanj ameriški poslanik v Berlinu Houghton.

PROTIMILITARISTIČNA PROPAGANDA V FRANCJI.

Pariz, 13. jan. (Izv.) »Quotidien« poroča, da je Herriot opozoril rusko vlado preko francoskega poslanika Herbetta v Moskvi, naj neha s protimilitaristično propagando v Franciji, ker bi sicer trpelo prijateljsko razmerje med obema državama.

STOTNIK SADOUL V PARIZU.

Orléans, 13. jan. (Izv.) Sodišče v Orléansu je pustilo stotnika Sadoula, ki je bil obdolžen komunistične propagande, na svobodo. Sadoul je odpotoval v Pariz.

RUSKO-POLJSKI OBMEJNI BOJI.

Berlin, 13. jan. (Izv.) Iz Charkova poročajo, da je pri Zambolu napadla polj-

ska obmejna straža rusko obmejno stražo. Sovjetska straža je napad odbila. Ruska vlada je takoj poslala na lice mesta preiskovalno komisijo.

ANGLEŠKO-RUSKI ODNOSAJI.

London, 13. jan. (Izv.) V dobro po- učenih angleških krogih ni nič znanega o kaki spremembi angleško-ruskih odnosov.

NEMIRI NA KITAJSKEM.

London, 13. jan. (Izv.) »Daily Mail« poroča, da je prispelo v Shanghai več angleških bojnih ladij v varstvo tujcev. Nekaj upornih vojaških oddelkov se je udalo evropskim oblastim.

PREPOVEDAN IZVOZ ŽITA IZ ROMUNIJE.

Bukarešta, 13. jan. (Izv.) Poljedelsko ministrstvo je prepovedalo izvoz žita. Prepoved stopi v veljavo 15. t. m.

ŽELEZNIŠKE NESREČE.

Hermes, 13. jan. (Izv.) Tukaj se je dogodila strašna železniška nesreča. D-vlak je trčil v osebni vlak. Posledice trčenja so strašne. Razbiti so vsi vagoni D-vlaka. Jedilni voz je popolnoma razbit in porušen. Identiteto ponesrečenec v tem vozu so ugotovili z največjo težavo na podlagi dokumentov, ki so jih našli pri potnikih. Pogled na ruševine je strahovit. Ranjeni so vsi potniki, nepoškodovan ni ostal niheden. Da se je pripetila nesreča, je vzrok ta, ker je D-vlak privozil 4 minute prehitro na postajo, in ker je bila megla izredno gosta.

Berlin, 13. jan. (Izv.) Skoro istočasno z nesrečo v Hermes se je dogodila železniška nesreča na berlinskem kolodvoru. Vlak, ki je bil namenjen v Hattingen, je privozil na kolodvor in trčil v vlak, ki je stal na kolodvoru. Ranjenih je več oseb.

Berlin, 13. jan. (Izv.) Na Tuisburškem kolodvoru je trčila lokomotiva v osebni vlak. Pet oseb je mrtvih, več lahko ranjenih.

VELIK POŽAR V SLADKORNI TOVARNI.

Olomuc, 13. jan. (Izv.) Velika sladkorna tovarna v Chropinu je pogorela. Škoda znaša več milijonov, je pa pokrita z zavarovalnino. Zaloge so rešili.

EPIDEMIJA V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 13. jan. (Izv.) Med šolsko mladino se je zadnje dni razširilo več vrst nalezljivih bolezni. Zaprtih je deset šol. Bolezni so bolj lahkega značaja.

PREVENTIVNA CENZURA NA JUŽNEM TIROLSKEM.

Bozen, 13. jan. (Izv.) Na Južnem Tirolskem je vpeljana preventivna cenzura.

Volivno gibanje.

Glavarji na delu za JDS. Počasi se odkriva, kaj je veliki župan Baltić naročil v soboto 3. t. m. okrajnim glavarjem. Z dežele nam sporočajo: Okrajni glavar v Kamniku dr. Ogrin je poslal županom v tuhinjski dolini sledeče vabilo: »Vabim Vas, da se zglasite dne 6. t. m. ob pol deveti uri zjutraj po shodu v Šmartnem, gostilna Matjan, radi neke zadeve. Srežki poglavar dr. Ogrin, v Kamniku, dne 4. januarja 1925.« Ni treba veliko povdarjati, da je bil to shod demokratske stranke. Po shodu so res župani počakali glavarja. Najpoprej jim je dal nekaj navodil glede volitev, potem pa je začel z agitacijo. Govoril jim je približno tole: »Saj demokrat-

ska stranka ni tako hudo proti veri in Cerkev, kakor se navadno govori, saj smo vsi kristjani. Slovenci moramo uvideti, da nas je premalo in da moramo postati s Srbi eno...« Razlage takih nastopov glavarja ni potreba.

Obljube. Slovenija postaja bogata — na Žerjavovih obljubah namreč. Na shodu v Kamniku je dr. Žerjav obljubil kamniškemu okraju železnico skozi Črni graben. V svoji naivnosti je prepričan, da bo sedaj ves Črni graben volil demokratsko stranko zaradi te obljube. — V ljubljanski okolici preklicujejo rubežni radi davkov. Vladajočim krogom se zdi namreč dovolj obljubiti, da do volitev ne bodo prodana kmetstva posestva, ki jih zadeva strašno breme osebne dohodnine, za katero so se trudili pri proračunu 1924-1925 gg. »Narodnega bloka«. Mimosgrede pripomnimo, da je kandidat za ljubljansko okolico g. Zeball član cenilne komisije, ki je odmerila tisto osebno dohodnino, zaradi katere rubijo kmete ljubljanske okolice. Tudi ne bo odveč omeniti, da so znali pred letom dni iz te cenilne komisije izriniti našega župana Oražma, ker je ščitil davkoplačevalca. Mislimo, da primernejšega kandidata za ljubljansko okolico JDS ni mogla najti kakor v osebi g. Zeballa, člana cenilne komisije za osebno dohodnino.

»Demokratska« demokratska stranka. Po Ljubljani govore »demokratski« demokrate takole: Kaj pomaga »klerikalcem«, če dobe vse mandate, Žerjav bo vseeno vladal. Pravijo, da se je podobno pohvalil minister Gregor tudi na shodu v Kamniku. Pa recite, da niso ti gospodje res demokratski. Še svojega prijatelja Mussolinija bodo posekali.

Pobožna »Domovina«. Listič, ki ga piše g. Adolf Ribnikar zato, da naši kmetje z njim podkurijo, ima v zadnji številki kar dva pobožna članka. V enem dokazuje, da se »klerikalci« družijo z brezverci in da je sedaj na vladi Narodni blok, ki vero spoštuje. V drugem članku dokazuje, kako je treba opravljati sv. mašo, da kaj zaleže. Ni izključeno, da bodo razni predavatelji »Zveze kulturnih društev« v volilni dobi začeli predavanja po Radičevi maniri s »Hvaljen Jezuse«.

Duhovniške plače in podpore. Z veliko resnostjo dopoveduje »Domovina«, da je »ta vlada na prizadevanje dr. Žerjava povisala doklade kaplanom, da ne bodo stradali in da bodo lažje opravljali dušno pastirstvo«. Tako beremo seveda samo v »Domovini«, v resnici pa ni še noben kaplan dobil nobenega vina, kajti kakih povisanih doklad. — Poročali smo o podporah, ki da jih hoče Žerjav dati posameznim duhovnikom. Pripomnili smo, da bi bil vsak nespameten, kdor ne bi sprejel. »Jutra« se zdi to seveda nemoralno. Kakor da ne bi vsakdo prejel samo nekaj tega, kar mu gre po pravici in kar mu je bilo doslej po krivici zadržano. Od človeka, ki je pisal Patra Kajetana, naj bi se slovenska duhovščina sedaj celo morale učiti! Če bo volivna borba dolgo trajala, pridejo gospodje okrog »Jutra« v resno nevarnost, da se izpreobrnejo.

PRISPEVAJTE ZA

LJUDSKI SKLAD

PRISPEVKE SPREJEMA TAJNIŠTVO SLS LJUBLJANA (JUGOSLOV. TISKARNA)
Poštnege čekovnega urada štev. 11.475

Georges:

Veleizdajalci in podobni grešniki.

— Pred vojno smo malo vedeli, kaj je veleizdajca, špijoža, izdaja in druga taka roba; kaj in kdo so veleizdajalci, špijoži, politično nezanesljivi in sumljivi ljudje itd. Kmalu pa, ko je vojna izbruhnila, je pa teh hudodelcev in hudodelcev kar mrgolelo, posebno med nemškimi in nemadžarskimi narodi. Toda vse to šele po vojni napovedi, toda ne takoj po njej, nikakor pa ne po atentatu.

— Vedi namreč — danes je to sicer splošno znano — da se je sprva Avstro-ogrsko silno bala, da se narodi, zlasti slovanski ne bodo hoteli odzvati mobilizacijskemu pozivu na vojno zoper bratske slovanske narode. A ta strah se ni uresničil. Res da je bilo treba delati med narodi primerno razpoloženje, a vojska je bila disciplinirana in z malo izjemami je vse drvelo pod zastavo, kakor se je takrat reklo, da brani domovino. Res je, da bi najbrže, če bi bilo vojakom na prosto dano, naj pride samo tisti, kdor hoče, niti pet odstotkov ne prišlo.

— Ko je avstrijska uprava videla, kakšen uspeh ima mobilizacija in ko so začeli kazati prve polomijske na ruski fronti, se je, začela postavljati na zadnje noge, kazati roge in zobe ter povsod iskati izdajalce in špijone ter druge take grešnike. Pravih vzrokov svojih vojaških ne-

uspehov pa seveda ni videla, in bi bilo sigurno zelo nevarno za tistega, ki bi jih bil hotel pokazati.

— Zdaj se je začelo preganjanje slovanskih narodov na debelo. Začeli so jih zapirati, internirati in justicirati. V Galiciji je bil vsak rusinski človek vohun in izdajalec, Jud pa je veljal za največjega patrijota, menda zato, ker je vojašvo odiral in za nos vlekel, tako da je lahko na obe strani vohunil, pri čemer je bil življenje gotovo bolj varen, nego da bi bil samo na eno.

— Ko je bil tisti veliki poplah avstro-ogrsko vojske prvo leto vojne v galiciskem mestecu Turki, sem sam imel priložnost videti takega rusinskega veleizdajalca. Zandar pripelje k meni častitljivega starca, z žandarjem sta prišla tudi dva Juda, ki sta dolžila kmeta veleizdajce; imela sta sabo tudi pismo o ovadbo. Ker sem imel nalog stvar urediti, sem poklical iz previdnosti tolnača in izvedel, da sta Juda za beg pred kozaki najela za voznika obdolženega kmeta. Voznina je bila pogojena iz 22 K. Juda sta pa med vožnjo hotela kmetu zaslužek utrgati in sta mu dala samo 16 K, češ da je to dovolj. Kmet pa je začel nato bolj počasi voziti; češ: za 16 K. Juda sta začela priganjati na hitrejšo vožnjo, da jih ne bodo kozaki zajeli, stavec pa je odgovoril: »Meni je vseeno, če nas zajamejo.«

— Iz tega sta, vidiš, Juda hotela napraviti veleizdajco in zahtevala, da bodi kmet obešen. Bog ve, koliko je bilo takih ovadb, koliko ljudi je izgubilo zaradi njih

življenje! Kdor se je hotel nad kom maščevati, ga je kratkoma česa obdolžil in potem nastopil za pričo. Tudi kmetu bi se bilo drugače godilo, če bi bil prišel kakemu, recimo Mažaru v roke (tudi različni drugi žalilbog večkrat niso bili dosti bolj-ši), jaz pa sem ga izpustil, ovadbo raztrgal, a Juda sta mu morala vpričo mene plačati, kar sta mu bila dolžna.

— Kolikokrat pa niti ovadbe ni bilo ter so človeka obesili ali ustrelili (to manj, ker so se bali, da bi strel pozicije ne izdal), kjer so ga dobili, češ da je vohun ali izdajalec, dočim se je samo skrival pred divjajočo domačo soldatesko.

— A kdo bi popisal vse krivice, ki so se godile civilnemu prebivalstvu, zlasti slovanskemu. Saj veš, kako je bilo v zaledju. Denuncijantov je bilo povsod polno. Zoper mene je bilo takoj v začetku vojne vloženih kar pet ovadb pri ljubljanski policiji, koliko jih je bilo pri vojaštvu, ne vem. Strašen megaloman pa bi moral biti, ako bi si domisljal: »Lejte me! Tudi mene so imeli za tistega, ki bi bil lahko državno razdril, oziroma, ki sem se razdril.«

— Toda strah ima velike oči in v vojni so pač druge razmere.

— Prišel je preobrat, izbruhnila je Jugoslavija, nepopirno veselje je zavladalo povsod. A ne samo to, prejšnji veleizdajalci in drugi grešniki so postali narodni mučeniki in junaki, patrijote od prej pa so postali avstrijakanti.

— Kakor vidiš, relativitetna teorija ne velja samo v fiziki.

»I, Munla Bekir, zakaj mi vse to pripoveduješ?«

— Boš kmalu videl.

— Vojna je že zdavnaj pri kraju, razmere, bi človek rekel, so se izpremenile, govorjenje o veleizdajalcih, protidržavnih elementih in njih iskanje je ostalo, oziroma se je spet pokazalo, da nimamo drugih bojov nego politične, ki res da so včasih tudi malo krvavi, in pa volitve. A zopet se je pokazalo poželenje po subvajerjskih metodah. In kdo kaže to poželenje? Peščica ljudi, ki se trka po prsih in vpije: »L'Etat c'est moi«, ki pa pravijo, da so se vedno zgrajali nad avstrijsko pretirano uporabo zakonov. Ali ne zaslužijo ti ljudje očitka, da so avstrijakanti?

— Pa še nekaj je vredno omeniti. Zakaj so Radič za priči, ni moja stvar. Jaz nisem politik, temveč le outsider, opazovalec, morda ni bil zadovoljen samo s 16 kronami. V oči mi je palo samo tole. Prej se je in se še poudarja, kako strašno nevaren je Radič državi. Zdaj pa, ko je zaprt, ga smešijo na vse načine in zmerjajo s strahopetcem, figarjem itd. Težko si mislim, da se še kje na svetu bojijo, da bi jim kak strahopetec državo razdril — razun, če je na krmilu. Če bi ga pa še zaprli, bi se vsaj ljudje smejali in rekli: »Kako strahopetni so šele tisti, ki se tega strahopetca in figarja bojijo.«

— O, kako resnične so besede: »Du sublime au ridicule il n'y a qu'un pas.«

»Sijajna zmaga« samostojnih in demokra- tov na Grosupljem.

Na Grosupljem slavijo »samostojni« in dr. Žerjavovi »demokratije« že cel teden veličastno zmagovalno nad »klerikalci«.

G. veliki župan dr. Baltič je razpustil stari in novi »klerikalni« občinski odbor ter postavil gerentstvo iz samih samostojnežev in demokratov.

Zupanstvo Grosuplje je dobilo dne 7. januarja 1925 sledeči odlok:

Zupanstvu občine Grosuplje. G. veliki župan je z odlokom z dne 2. jan. 1925 k št. 6962 na podstavi § 99. obč. reda razpustil občinski odbor občine Grosuplje, ki je bil konstituiran leta 1921. in občinski odbor, ki je bil na novo izvoljen leta 1924. in ki še ni konstituiran.

Po uradni ugotovitvi je prvi odbor postal nezmožen za izvršitev svojih dolžnosti, kar je posebno dokazal pri brezuspešni proračunski debati v seji dne 18. decembra 1924.

Drugi v letu 1924. izvoljeni občinski odbor pa v svoji sestavi ne daje garancije za pravilno občinsko poslovanje in v njegovi večini ne uživa ugleda in zaupanja občanov.

Tekoče občinske posle ima prevzeti sledeče gerentstvo: Gerent: Ivan Rus, posestnik v Stranski vasi. Člani sosveta: 1. Franc Kosač, posestnik v Stranski vasi. 2. Anton Sinkovec, tovarnar v Grosupljem. 3. Franc Drobnik, posestnik v Veliki Stari vasi. 4. Leopold Hude, trgovec, Grosuplje. 5. Franc Javornik, posestnik, Grosuplje. 6. Janez Štrubelj, posestnik, Grosuplje. 7. Anton Zrimc, posestnik, Sela.

S tem obveščam županstvo s pozivom, da občinske posle takoj izroči imenovanemu gerentu.

Srežki poglavar za okolico.

V Ljubljani, dne 5. januarja 1925.

Ferjančič a. r.

Za danes rečemo samo tole: Gerent Iv. Rus in vsi člani sosveta so že ponovno pokazali, da so proti koristim delavcev in kmetov v občini. V zadevi občinskega vodovoda so že vse poizkusili, da bi se napeljala voda v tovarno Sinkovec na škodo kmetijskih posestnikov. V zadevi šole so ponovno skušali naprtiti občini milijonsko posojilo, katerega bi občinarji ne zmogli plačati zlepa. Samo za obresti bi bilo treba letno okrog pol milijona kron.

Najbolj pa se ti može, posebno g. gerent Iv. Rus, protiviti obdavčenju alkoholnih pijač. Zato je bila tudi proračunska debata dne 18. dec. 1924. brezuspešna. Ko je namreč propadel predlog g. Iv. Rusa, naj se za kritje primanjkljaja za leto 1925 določi 120 odstotna doklada na vse direktne davke, so g. Iv. Rus, Fr. Javornik in njih pomagači zapustili sejo, ki je postala vsled njih odhoda nesklepčna.

Kakšno zaupanje uživajo ti može, bomo obrazložili prihodnjik. Najbolj se bo pa pokazalo dne 8. februarja t. l. Vsi zavedni in pošteni delavci ter kmetje bodo volili listo SLS in s tem tudi napravili konec dr. Žerjavovemu nasilju in grosupljskemu gerentstvu.

Grosupljski občinar.

Politične vesti.

+ Neverjetna žalitev zagrebškega sodišča. Z ozirom na oprostitelno razsodbo zagrebškega sodišča v zadevi Radičević in njegovih tovarišev si je dal poročati »Slovenski narod« včeraj iz Beograda sledečo verjetno predrzno: »Vlada je danes dobila točnejša poročila o poteku tridnevne razprave. Ugotovljeno je, česar tudi trezni zagrebški, vladi nenaklonjeni krogi ne zanikajo, da so sodniki postopali precej pristransko (podčrtali mi; op. ured.). Predsednik senata je velik Radičević prijatelj in simpatizira s HRSS. Tudi ostali sodniki so bili v tesnih zvezah z vodstvom HRSS.«

— Vprašanje je najprej, odkod so dobili v Beograd »točnejša poročila« o poteku razprave, ki je bila strogo tajna? Že ta trditve je za zagrebške sodnike silno žaljiva, ker predpostavljajo, da sedi med zagrebškimi sodniki propalica, ki misli, da sme kršiti uradno tajnost. Javen očitek pristranosti pa je za zagrebške sodnike in za vso hrvatsko in slovensko javnost nekaj, kar se ne zgodi vsak dan. Zagrebško sodišče in zagrebški listi so razsodbo in utemeljitev razsodbe objavili, da se vsak lahko sam iz avtentičnega vira prepriča, da so zagrebški sodniki sodili nepristransko. Če bi se dalo iz razlik med rezultati razprave in pa med izrekom kodišča sklepati kakšno pristranost, bi javnost to razumela. V danem slučaju pa leži ves material pred nami in stvar je tako jasna kot beli dan, a kljub temu se »Narod« upa zapisati tako infamno predrzno!

+ Mnenje »Samouprave«. V »Samoupravi« stoji črno na belem: »Vedite, da je vlada sklenila, da bo volitve s pomočjo svojih oblasti izvršila v svojo korist. Vlada bo teptala zakon in ustavo, in se ne bo ustrašila niti ubojev, samo da bodo izvoljeni njeni ljudje. Če pa hočejo volivci varovati zakone in ustavo, če hočejo re-

šiti državo propada, naj napno vse svoje sile in si izbere može svojega zaupanja. Če jih bodo državni organi napadali, ker varujejo svoje meščanske in državljanske pravice, naj take napade odbijejo magari s silo. V Srbiji teptajo najsvetejšo pravo Srbov: volitve poslancev, stvar volivcev pa je, da to svojo pravo branijo pred napadi nasprotnikov. Vedite, da naši nasprotniki ne poznajo več zakonov! Oni bodo teptali vse državljanske pravice, samo da pridejo do moči in do večine v parlamentu. V kršenju vaših pravic bodo brezobzirni. Ne zahtevajte advokatov, da vam pišejo pritožbe in tudi na sodišča se ne obračate in še manj na policijo, ampak storite vse, da preprečite kršenje vaših pravic. Kdor brani svoja zakonita prava pred napadi nasilnikov, pa bili ti nasilniki privatne ali pa uradne osebe, ta ima na svoji strani ustavo in zakon. Ne vprašujte nas dalje za svet, ker naš edini odgovor se glasi: Branite se z vsemi sredstvi za vaša ustavna in zakonita meščanska in politična prava pred napadi vsakega! Ne dopustite, da bi bil gospod močnejši kot kmet, ampak kmet naj bo močnejši kot gospod.« — Tako je pisalo glavno glasilo radikalov »Samouprava« dne 20. oktobra leta 1885, tik pred volitvami, ko so bili na vladi nekdanji naprednjaki pod Obrenoviči, oni pa v opoziciji. Danes so radikalni na vladi in so seveda na vse to pozabili.

+ Iz Dalmacije. Iz Splita poročajo »Hrvatskemu listu«: »Po celi Dalmaciji se vrše neprestano hišne preiskave. Ljudi zapirajo, časopise ustavljajo. Prepovedali so liste »Hrvatska Rijeka« v Splitu, »Hrvatska Domovina« v Dubrovniku in »Dalmatinski Hrvat« v Šibeniku. Člane uredništva imenovanih listov so zaprli. Sodišču so izročili doslej predsednika Hrvatske zajednice dr. Brkića, dr. Bulića, dr. Cuzzića, dr. Sokola, Pavla Brivčevića in Bogdana Vinka. Zaprli so tudi dva župnika, Stipo Kastelana in Jona Klarića. V Imotskem so zaprli dr. M. Vukovića in trgovca Perčeca.

Beleške.

O neznosnih gospodarskih bremenih Slovenije govori »Slov. narod« skoro vsak dan. Pa vendar nima svojih bravcev za tako omejene, da ne bi vedeli, da je pri vseh proračunih očetarila ali pa vsaj kumovala njegova stranka. Čujte častivredni ata, če hočete uspešno agitirati za svojega hišnega gospodarja, položite vprašanje davkov prav na dno svoje skrinje, ker je to poglavje za vas vprav smrtonosno.

Sto milijonov kredita je po »Jutrovem« in »Narodovem« poročilu vlada zopet dovolila za invalide. Če bi bile vse tozadevne limanice teh dveh listov resnične, bi morali invalidi dobiti sedaj že najmanj deseti stotilijonski prispevek. Ker pa invalidi doslej še niso prejeli niti vinarija, je moral iti ta denar očividno nekam drugam. To, to nam naj pove in razloži PPZ tisk.

Volivno abstinenco bi PPZ rad vsilil Hrvatom. Verjamemo in celo to, da bi si jo g. Žerjav želel tudi na Slovenskem, njegov kompanjon Lazica Marković v Srbiji itd., toda naj bo PPZ prepričan, da tudi iz te moke ne bo kruha. Naj vladni stranki proglasita še tisoč Obznani in napolnita vse ječe, niti enega glasu PPZ ne bo dobil zato več, pač pa na tisoče manj in tudi doma ne bo ostal zato prav noben volivec.

Dvanajst skrinjic v Mariboru, tako zdihuje včerajšnje »Jutro« vse obupano, čeprav se je še komaj posušilo črnilo na onih »Jutrih«, ki so samozavestno proglašali ogromne Žerjavove uspehe pri prizadevanjih za enotno »napredno« fronto. Oh, cekin, cekin...

Za »Jutrom« capljajo seveda tudi ata iz Knaflijeve ulice in bledejo o »impozantni« PPZ večini v prihodnjem parlamentu. Kako »impozantno« zmagujejo PPZ metode med ljudstvom, morejo častiljivi ata konstatirati najbolje na plečih svoje lastne impozantne usode.

Prosto po »Slov. narodu«. Sinočnji »Narod« je izšel na štirih straneh. Očividno so njegovi gospodarji mnenja, da je vsa filikarija strohnele in plesnive fregate zaman.

Na medvedovo kožo pije v svojih frazastih uvodnikih »Jutro«. Neprestano fantazira o 170—180 mandatih, ki jih bodo baje prinesli PPZ v bodoči parlament, le žal, da nam ne pove, kje prebivajo tisti kozli, ki jih bodo volili. Nasilje in korupcija, ki jo vladni junaki sedaj v takem velikanskem obsegu vršijo, sta ju tako pred vsem svetom kompromitirali in vzbudili v vsej državi tak odpor, da se bodo vladinovi 8. februarja praskali za ušesi in bo radikale za vedno minilo veselje se še kedaj vnesti na Pribečevičeve in Žerjavove limanice.

»Narodni blok«, kakor se je krstila d. d. nasilnežev in korupcionistov, je pač najneumnejša sleparija, ki so si jo mogli izmisliti. Če pogledamo na Slovensko, vidimo, da obstoja vsa narodnost tega čudnega »narodnega« bloka v koruškem

svincu, plebiscitnem fondu, Pivkovem bratstvu z Italijani, Zupančičevem mešetarstvu z Nemci in Mažari, slavnostnih »nacionalizacijah« Kazine, Bambergovih tiskarne ter raznih rudnikov itd. No, naj bo slavni »narodni blok« prepričan, da bo znalo slovensko ljudstvo dne 8. februarja po zaslugah oceniti in nagraditi njegovo »narodnost«. Kakor čujemo, čaka podobna nagrada »narodne« blokonce tudi po drugih pokrajinah, ki za »narodnost« različnih Lazic, Velizarjev itd. niso prav nič manj navdušene, nego pri nas za Petre Smole.

Falziifikacijo nazivlje »Narod« naše včerajšnje razkritje o čednem paktu med dr. Pivkom in dr. Lipoldom. Javnosti taka tajenja ne bodo prav nič prepričala, saj taki pakti pri JDS niso prav nič redkega. Ni še pozabljen n. pr. pakt Reisner-Ravnihar ali pa znana kupčija Reisner-ravnateljstvo obrtne šole, o čemur se po Ljubljani mnogo šepeta.

Dinar pada. Včeraj je v Curihu dinar padel od 8.70 na 8.35. Finančni minister dr. Stojadinović bo kmalu doma.

Dopisi.

Iz Aleksandrije (8. januarja 1925). Kakšno mesto je Aleksandrija? V glavnih ulicah okoli samostana in borze zelo moderno, z vsem komfortom: razsvetljava na plin in elektriko, tram, navadno z 2 vozovoma, avtomobilov pa kar mrgoli, edino fes in množica arabskih oblečenih moških in žensk te spominja na Afriko. Kamel ni v mestu, ker za promet skorbe poleg avtov mnogi (okoli 3000) izvoščiki. Tudi psov ni skoraj nič. — Samostan je internacionalen in tudi mora biti za tako mešanico jezikov in narodov. Naša župnija ima okoli 20.000 duš in ima določene pridigarje za Italijane, Francoze, Špance, Arabce, Angleže in Slovence. Pri mizi sedim med Francozom in Angležem. Kako se razumemo? Italijansko, ker je to občevalni jezik v svetovniškem klostirju, h kateri spada tudi aleks. samostan. — Hiša, kjer so č. šolske sestre, se imenuje še sedaj azil »Francesco Giuseppe«, ker je bila zidana za 50letnico Franca Jožefa. Ni pa tako prav, da ima ogrski konzulat napis »kraly« — kraljevi! Znašli smo tukajšnjih rojakov je napravil P. Benigen. Tega sem sedaj začel nadaljevati po želji škofa apost. vikarija Higina Nuti, ki je sicer naš sobrat, a ima svojo krasno palačo skoraj tik samostana. On želi imeti ves pregled čez celo župnijo, kar bo pa jako težko, ker mnogih ni blizu, drugače je pa tudi težko do njih priti. — Za služkinje, ki sem prihajajo, je poskrbljeno, ker jih prideta vedno čakat dve šolski sestri k ladji vsak ponedeljek okoli 3. ure popoldne. V zavetišču jim dajejo potem hrano in stanovanje, dokler ne dobe službe in tudi potem, kadar so brez nje. Koliko se jih reši tako, da ne zaidejo v mlakuže velikomestnega močvirja! — H koncu tega dopisa vsem, katerim nisem vtegnil posebej pisati: srečno, milosti polno novo leto in pozdravi! P. F. Zajec.

Iz tržiškega sodnega okraja. V nedeljo so se zbrali vsi obrtniki, trgovci in gostilničarji v prostorih g. župana Lončarja v Trzinu na protestno zborovanje proti neznosnemu obdavčenju celega tržiškega okoliša. Dogmalo in dokazalo se je, kako nas je začel teptati davčni bič. Ako bo šlo tako naprej, čez leto dni ne bo več obrtnikov, ker morajo vsi propasti. Doznanlo se je, da je neka tovarna (predilnica) plačala lansko leto 6 milijonov dinarjev, a letos samo 500.000 Din. Ta deficit naj krije ubogo ljudstvo. K sklepu se je predlagalo in sklenilo, da naj se pošlje na merodajno mesto protest in sicer sledeče: V nedeljo dne 11. januarja 1925 zbrani obrtniki, trgovci in gostilničarji (brez razlike strank) odločno protestiramo proti neznosnemu obdavčenju tukajšnjega prebivalstva in obenem zahtevamo od pristojne oblasti, da to takoj popravi in vse prizadete do primerne obdavčenja oprosti, oz. davke zniža.

St. Lovrene pri Storah. V soboto, dne 10. t. m. je škilal ubegli samostojnež Drogenig v gostilni pri Aužmerju demokratski shod. Če pred prihodom Žerjavovega zastopnika so se zbrali v gostilni okoli 40 kmetov in delavcev. Ko je vstopil gospod Drogenig s svojo opredo Košutnikom, učiteljem iz Dramelj, je bil od navzočih burno pozdravljen z živjo Orjuna. Par kmetov mu je prijazno pomagalo sleči lepo suknjo. Ker so bile vse mize zasedene, so oba gospoda posadili kar v kot za gorke peč. Zborovalci so posvali gospoda, da naj prišeta z zborovanjem. Moža sta pa ostala tiha, spreminjala sta barve in potila sta se kakor težaka. Najbrže jima je prijetna gorila tople peči preveč omamila nežne demokratske mežgane in zato nista našla primerne besedi. Končno se je prisilil do zapečka domači učitelj Jerin, ki jima je dal toliko korajže, da sta povabila k sebi edinega demokratskega zaupnika v St. Lovrenu — mešeno klobaso z zeljkom. Navzoči zborovalci so se zaman trudili, da bi bili razvežali tem imenitnim komedijonom ostre jezike. Ko so z združenimi močmi pobasali srečno svojega klobasarskega demokratskega zaupnika v želodec, so jo hitro odkurili. Zavedni domači kmetje in delavci pa so jim zapeli v slovo lebo narodno: Oj zdaj gremo — Nazaj nas več

ne bo... ter so spremljali visoke goste de opoškega mostu, kjer so jim ponovili gornjo mično pesmico. Sentlovrenske kmete in delavce si bo gospod Drogenig menda dobro zapomnil.

Teharje. V nedeljo 4. t. m. se je vršil v čitalnici občni zbor pevskega odseka katol. prosvetnega društva v Teharjih. Po podučnem predavanju o vzgojnem pomenu petja glede srčne izobrazbe človeka — so se odobrila nova pravila v okviru predpisov Pevske zveze. Kot predsednik je bil izvoljen Gajšek Jože, kot pevovodja pa Franjo Luževič. Udeležba je bila številna.

Preurejanje naših srednjih šol.

Društvo Prijateljev humanistične gimnazije je v seji odbora z dne 10. t. m. napravilo sledeče sklepe: 1. Obrnemo se z vlogo na rektorat ljubljanske univerze, naj bi gg. vsoučiliški profesorji, ki so v prvi vrsti to po klicani, po naših dnevnikih s krajšimi članki pojasnjevali potrebe klasične izobrazbe za višje študije. 2. Pismo na Proforsko društvo, sekcija Ljubljana. Zgodilo se je namreč to-le: V razširjeni seji Prof. društva (navzoči so bili ne le vsi odborniki, ampak tudi delegati vseh pododborov, t. j. vseh proforskih zborov, vse Slovenije) dne 26. nov. 1924 se je na predlog prof. K. Hočevarja soglasno sklenilo, naj »Glavna uprava proforskega društva v Beogradu pri prosvetnem ministrstvu dela na to, da se reforme, tiče se slovenskega srednjega šolstva, ne uveljavljajo naredbenim potem, ampak naj se z njimi počaka do sprejetja srednješolskega zakona v parlamentu, in preden se definitivno izdela novi srednješolski zakon, naj se zaslisi tudi mnenje Prof. društva, sekcije Ljubljana.« To je bil torej sklep vsega slovenskega srednješolskega proforskega. Toda kaj se je zgodilo? Ko so dne 20. dec. 1924 premmogi ljubljanski starši isto zahtevali, samo v manjšem obsegu (naj bi se v tem šolskem letu naredbenim potem ne reformiralo), so vstali štirje slovenski profesorji in zagovarjali naredbo g. prosvetnega ministra! In med četvorico je bil eden celo odbornik Prof. društva sekcije Ljubljana. Po pravici vprašuje Društvo prijateljev hum. gimnazije, kaj hoče Prof. društvo storiti, da zanaprej prepreči tako nediscipliniranost, tako samovoljno podiranje soglasnih sklepov. Škoda, da je bil ta sklep Prof. društva staršem, zbranim 20. dec. l. l., neznan; kakšna moralna podpora bi bil zanje! 3. Društvo naj uredi predavanja o metodiki klasičnega pouka za kolege strokovnjake. 4. Prošnja se pošlje vladi, naj da enemu slovenskemu klas. filologu priliko, da se še v tem šolskem letu prepriča na Dunaju o najmodernejši klasični metodiki, ki je zdaj vprav na Dunaju na vrhuncu. 5. Društvo naj prireja potrebam časa najbolj primeren kanon grških in latinskih klasikov, ki naj bi se v šoli štitali.

6. Organizira naj se nabiranje društvenih članov (članarina je 5 Din). V ta namen se obrnemo do prijateljev našega stremljenja po raznih središčih Slovenije ter jih zaprosimo, da nam v svojem krogu pridobijo članov. Dasi ne izdajamo glasila ali kakšnih drugih samostojnih publikacij, vendar ne moremo doseči svojih ciljev brez gnotne podpore. Morda se kak prijatelj društva prostovoljno javi, da nam nabere članov? Pošljemo mu položnico. Pošljemo jo vsakemu, kdor jo želi. Kdor hoče kar sam poslati članarino, naj jo pošlje na naslov blaginaja gimn. prof. Kuno Hočevarja, I. dr. gimn. v Ljubljani.

7. Društvo naj zbira najvažnejšo strokovno literaturo, zlasti zdaj, ko si proforski zbori ne naročajo nikakih strokovnih listov več.

Končno se je pri seji ugotovilo še sledeče: Od Državnega sveta starši na svojo pritožbo še niso dobili odgovora; pač pa so zvedeli, da je g. prosvetni minister njih vlogo vkljub intervenciji g. ministra dr. Žerjava položil »ad acta«. — Koncem tega tedna izide sloveča knjiga varšavskega vseuč. profesorja Teod. Zielinskega »Antični in moderni svet« v slovenskem prevodu. — Wiethalerjev veliki latinsko-slovenski slovar (in vzporedno z njim tudi šolski) bo do črke F dotičan ta mesec. To bo polovica celega dela, a že ta približno 1000 strani. Torej v istem mesecu, ko je g. minister prosvete z eno potezo peresa odpravil latinščino z naših (8) realnih gimnazij — s polno zavestjo pravimo: odpravili — si slovenski narod sam, brez državne podpore, ustvarja z ogromnimi stroški najvažnejšo pomožno knjigo za latinski pouk. Kakšna ironija — kulture!

Cerkveni vestnik.

Kongregacija za gospode pri sv. Jožetu nima danes sestanka, ker odpade predavanje radi nepričakovane zadržke. Sestanek ljubljanske sodalitete, naznanjen včeraj za danes, bo šele danes teden, 21. t. m., da morejo imeti gg. katehetje nemoteno svojo konferenco. — Predsednik.

Narodna slovenca!

Dnevne novice.

UREDNIŠTVU »JUTRA« V LJUBLJANI.

Z ozirom na pavšalne napade, ki si jih dovoli »Jutro« na mojo osebo, pozivljam uredništvo »Jutra«, da pride s konkretnimi dejstvi na dan, da se pomenimo.

Inž. Dušan Sernee,
kandidat za okraja Radovljica-Logatec.

— *Isplačilo zaostalih draginskih doklad državnim nameščencem.* Kakor izvezo iz dobro poučenega demokratskega vira, začno že jutri izplačevati državnim nameščencem dolžno razliko med starimi in novimi prejemki.

— *Odgovor »Slov. narod« iz vrst železničarjev.* Iz železničarskih krogov smo prejeli odgovor na razne trditve »Slov. naroda«, ki jih je ta list objavil v svoji 9. številki z dne 13. januarja t. l.: »Narod« nam očita dr. Korošca in dr. Brejca in pa Zaloško cesto. Mi vemo, da žalostnih dogodkov na Zaloški cesti ni zakrivil niti dr. Korošec niti dr. Brejce, ker nobeden izmed njih ni dal povelja za streljanje. Pač pa si lahko mislimo, kako bi bilo takrat, če bi bili že takrat na vladi gospodje, ki se danes zbirajo okoli »Jutra« in »Naroda«. Ali ne vidimo, kako delajo ti ljudje z ubogimi Hrvati danes, kljub temu, da so popolnoma mirni? Če bi bil takrat vladal pri nas dr. Žerjav, bi bil dal pol Ljubljane razbiti ali pa celo! Zato naj gospodje, ki imajo že danes popolnoma maslene glave, rajši molče o dogodkih na Zaloški cesti. Za gospode pri »Narodu« in »Jutru« bi bilo bolje, če bi se za železničarje raje v praksi nekoliko pobrigali kakor pa da samo naše glasove love in uganjajo med nami svoje trapasto protiboljševiško gonjo. Ali so ti gospodje za nas kaj naredili? Ne samo, da niso za nas nič naredili, ampak še vzeli so nam, kar so nam le mogli. Ko je bil na vladi dr. Korošec, smo nekaj dobili in bi bili dobili vse, ako bi ne bila PP družba te vlade s svojimi grdimi intrigami strmoglavila. Zato sem pa prepričan, da 8. februarja PP-jevci ne bodo dobili niti enega železničarskega glasu. Svojim tovarišem pa polagam na srce, naj se dobro zavedajo, kam da spadajo. Če hočemo kaj doseči, moramo iti v najhujšo opozicijo proti nasilju sedanjih vladajočih kapitalističnih strank, ki le samo sebe poznajo, nas pa nikdar, čeprav bo že kmalu pol leta, kar se preganjajo in zapirajo pošteni ljudje, dobrega pa zanje nič ne storijo.

— *Državnim nameščencem.* »Jutro« je v svoji četrtkovni številki z dne 8. januarja poročalo, da je predsedstvo glavnega saveza kongres državnih nameščencev iz doslej neznanih vzrokov preložilo za nedoločen čas. Ako »Jutro« ve to poročati, potem tudi dobro ve za vzroke preložitve, a za enkrat ne mara za barvo na dan. Pa to je umljivo. Predsednik glavnega saveza je dobil od vlade migljaj, da se tik pred volitvami ta kongres ne sme vršiti, kar bi dvignilo gotovo veliko prahu med državnimi nameščenci, zato so pa gotovi funkcionarji glavnega saveza skrili rep med noge in zlezli pod klop, seveda za gotovo obljubo, da dobe za to primerno nagrado. Mesto da bi odločno vztrajali na svojem stališču in kar najodločneje zahtevali od vlade, kar nam je dolžna, se raje puste pregovoriti. Ako so se našli milijoni dinarjev za pogostitev angleške mornarice in za vse druge nepotrebne stvari brez proračuna, bi se bil našel tudi denar za izplačilo razlike za sestrane, strgene in boste državne nameščence. Zato pa vsi državni nameščenci od najnižjega do najvišjega brez razlike političnega mišljenja obračunajmo tudi mi s PP na dan 8. februarja s tem, da bomo tudi mi enkrat državni dolžni ostali ne sicer na razliki plače, pač pa na razliki volivnih krogov! Do danes še ni bilo slišati od nobene države po celem svetu, da bi dolgovala svojim službenikom na plači, to je samo pri nas mogoče in sicer pod PP. To ni le samo evropski, temveč svetovni škandal. Vsi državni nameščenci si torej imejte pred očmi te vrstice in dobro si zapomnite ta dan 8. februarja. Do takrat pa na svidenje!

— *Zaplenjena je bila včeraj, 13. t. m. »Domoljubova« prva letošnja številka.* Cenj, poverjenjstva naj tozadevno sporoče event. novim naročnikom.

— *Veterinarska fakulteta v Zagrebu.* — Izšel je kralj. ukaz z dne 7. jan. 1924, glasom katerega se visoka veterinarska šola v Zagrebu izpreminja v veterinarsko fakulteto tamošnjeje vseučilišča.

— *Za rednega profesorja na zagrebškem vseučilišču je imenovan dr. Branko Vodnik.*

— *Napredek jugoslovanske trgovske mornarice.* Koncem januarja t. l. dovrše v Belasku na Irskem veliko novo ladjo »Federiko Glavić«, last »Dubrovnjske parobrodne plovitbe«, ki obsega približno 10.000 ton in bo največji jugoslovanski trgovski parnik. Meseca marca izroče prometu nadaljni novi parnik iste družbe, ki bo nosil ime »Kumanovoc«. To bo petniški brzoparnik na dva vijaka, ki bo opravljal plovbo po Jadranu.

— *Kranjskogorska osnovna šola je dobila v dar od bivšega veteranskega društva krasno in dragoceno zastavo, ki bi jo silno rada za-*

menjala za lepo šolsko zastavo ali pa prodala. Če kdo nanjo reflektira, naj sporoči na okr. šolski svet v Kranjski gori.

— *Iz gorenske doline.* Letošnja zima je tudi v naši dolini nekaj izrednega. Snega ni. Po prisojnih rebrih odpirajo že več tednov trobentice svoje rumene cvetne čašice. Videli so tudi že cvetje rdečih jagod. Zadnje dni pred adventom si še opazil lastovko, ki je kot zaostala samotarka obletaval poslopja, da si poišče skromne hrane. Sedaj sredi januarja pa vidiš tupatam prekristno postolko, ki sedeč na kakem drevesu ali pa v zraku viseč, kot bi bila pribita, urno mahaje s perutnicami, pregleduje okolico, če se bo kje prikazala nepredvidna miška, da si jo privoščijo za malico. Nad nižjimi odrastki Karavank ugledaš kanjo, ki se poigrava v mogočnem poletu v vedno višjih krogih ter se raduje blagodejnega solnca. Istočasno pa slišiš okrog plotov in hišnih oglov pritlikavca strika, ki se sicer navadno le v ostri zimi približa človeškim bivališčem. Tako imaš sredi januarja priliko v naravi istočasno opazovati pomladne, poletne in zimske pojave.

— *Siroto-deklico vzame dobra družina za svojo.* Stara naj bo od 7 do 10 let. Častiti župni uradi in občinska predstojništva se prosijo, da pošljejo ponudbe na društvo »Dobrodelnost«, Poljanski nasip šte. 10, Ljubljana.

— *Razne tatvine in vlom.* Gostilničarja Alojzija Grubelnika v št. Janžu je obiskal nevhvaležen gost in mu ukradel dve novi obleki, vredni 2000 Din. — V Dovskem pri Rajhenburgu je bilo vlomljeno v trgovino Albina Vedernika. Vlomilci so odnesli 2 bali za moške in 1 balo za ženske obleke. Blago je rjavkaste barve in je vredno okrog 4000 Din. — V Belgradu sta bila ukradena dva zaboja raznega sukanca, težka 160 kg, trdke »Lorthis Freues Lille-Paris« v vrednosti 20.000 Din. — V Krški vasi je ukradel neznan postopač Jožefi Mavričević za 2000 Din manufakturnega blaga in 320 Din gotovine. Blago so orožniki našli, z denarjem pa je tat pobegnul. — Izpred hleva Franceta Kregarja v Štepanji vasi sta bili ukradeni dve konjski odeji (ena rjava, druga rožasta), izpred gostilne Jožefa Babnika pa tudi dve odeji (ena zelena, druga črna). Odeje so vredne 1300 Din; pred nakupom se svari. — V Celju je bila ukradena iz stanovanja dr. Gvidona Srebreča črna zimska suknja, vredna 5000 Din.

— *Pobegnil je čevljarški mojster Bešlagič Husein, ki je izvrševal nekaj časa samostojno čevljarstvo obrt v Kočevju.* Imel je pri sebi neko Marijo Majhen iz Zg. Masla pri Kočevju. Pred par dnevi pa jih je vzela noč. Osleparila sta več strank za preko 7000 Din.

Iz Primorske.

p Banca Adriatica. »Osservatore Triestino« z dne 12. t. m. objavlja razglas o otvoritvi konkurza nad premoženjem »Banke Adriatike«. Konkurni komisar je Virgilij Fiorentu, sodnik trgovskega in pomorskega sodišča; upravitelj konkurzne mase je odvetnik N. Benedetti. Prvi sestanek upnikov na tržaškem trgovskem sodišču se vrši dne 3. februarja t. l. — Zdi se, da so se nekateri upravni svetniki banke le ustrašili posledic konkurza in skušajo uvesti novo akcijo za poravnavo.

p Preganjanja na Goriškem. »Piccolo« poroča iz Gorice: »Da prepreči morebitne kalitve javnega reda, je goriški podprefekt v sporazumu s poveljstvom Soške legije ukrenil potrebno za točno stražno službo v vseh obmejnih conah: v Komnu, Kojskem, Števerjanu, Kannlu, Ajdovščini, Mirnu, Vipavi, št. Petru, Štandražu, Solkanu itd. Kakor v drugih mestih so se tudi tu vršile hišne preiskave pri sumljivih osebah, večinoma brez uspeha, ako ne omenimo k večjemu sekvestra par komunističnih propagandnih brošur in slovenskih nacionalističnih knjig.(!) V št. Petru je izvršila pristojna narodna milica do 40 hišnih preiskav, karabinerji so pa v Podbrdu izvršili preiskavo pri nekem Andreju Simiču, brez uspeha; dalje v št. Petru v hiši Miroslava Beltrama in Josipa Vardina, kjer so sekvestrali nekaj dokumentov; v Mirnu so pri nekem Josipu Cotiču sekvestrali pisma neznatne važnosti.« — Kakor se vidi, so tudi slovenski kraji v oblihi meri deležni dobrot sedanje Mussolinijeve akcije za »normalizacijo«.

Iz štajerske.

š G. predsednik okrožnega sodišča v Celju, dr. Kotnik, je, kakor se nam poroča, zavrnil celo vrsto volivcev, okoli 70, ki jih je bila SLS za okolico Celje vrekla mirala v volivni imenik. Razlog, ki ga je za to navedel, je nadvse originalen, da namreč v reklamacijah ni bilo označeno, da so — državljani SHS! Rusi imajo pri nas volivno pravico, domačinu pa se odreka pol tako ničeve pretezo! Županstvo je sicer naknadno potrdilo, da so ti občeznani volivci državljani SHS, seveda pa je zdaj g. predsednik okrožnega sodišča izjavil, da je prepoznal, ker je reklamacijsko postopanje zaključeno. Če bi vsi sodniki tako postopali, bi se mogla odreči volivna pravica prav vsem! Tako postopanje je vredno najhujše obsodbe in g. dr. Kotnik naj si zapomni, da noben režim v Jugoslaviji ne

vlada večno in da se vse take reči enkrat pošteno poplačajo!

š Umrli je dne 13. t. m. v Sevnici ob Savi trgovec in posestnik g. Anton Verbič, star 51 let. Pogreb bo v četrtek, 15 t. m. ob 3. popoldne. Blag mu spomin!

š Poroka. Poročila sta se v Mariboru dne 4. jan. t. l. železniški uradnik g. Drago Gračner z gđ. Maro Grmekovo, učiteljico ženskih ročnih del. Oba sta Primorca.

š Savinjska podružnica S. P. D. je dogradila novo planinsko kočjo pri Piskerniku v Logarjevi dolini. Koča je enonadstropna in je sedaj še v surovem stanju. Upa se, da do poletja gotova in izročena svojemu namenu.

š Celjska občina je sklenila popraviti Celjsko kočjo (Žumrovo hišo) pod Tostom, kateri je uničil požar na Štefanovo streho, do poletja. Potem bo kočja zopet izročena oskrbi S. P. D.

š Na dan sv. Treh kraljev je vihar podrl v Teharjih večje število sadnega drevja in razkril več streh. Stari ljudje pravijo, da tako silnega viharja še ne pomnijo.

š V Bukovem žaku pri Teharjih je umrla posestnica Trobiš M., p. d. Tonekova, verna žena. Rodbini iskreno sožalje!

Iz Ljubljane.

Ij Katehetska konferenca se vrši danes ob pol 20. uri v napovedanem prostoru.

Ij »Kje so krivci?« Ata so doživeli večeraj strašno nesrečo. Ko so se zjutraj lepo umili in počesali tri dolge lase z leve strani preko temena na desno stran, so se toplo oblekli in se zavili v kratek kožuhat jopič. K takemu jopiču pa paše klobuk s krivci. Ata so segli v omaro in počasi so obtipali pravi klobuk po debelih vrvicah. Ko so pa klobuk izvlekli, so kar omahnili na stol. »Jezas, kje so pa krivci?« — so se vprašali ata ves prestrašen, pogledali so še celo za posteljo in prevrnili v svoji nerodnosti še škafček s popeljčki, pa krivcev le ni bilo in jih ni bilo! Ni jih bilo! Tu je padla ata srečna misel v glavo, edina po dolgih 57 letih. Ata so sklenili, da bodo govorili z gospodom, ki so sedaj v »Narodovem« uredništvu za Pepeta. Nataknili so za silo na glavo star klobuk in jo mahnili po znani poti do gospoda, ki so v uredništvu za Pepeta. Gospod, ki so za Pepeta cel dan in celo noč, so se visokega obiska silno razveselili, zategnili pa so zelo svoj obraz, ko so ata vprašali: »Kje so krivci?« — »Čigavi krivci?« — »Moji krivci.« — »Ali ste imeli krivce?« — »Jaz ne,« so rekli ata, »ampak petelin, pa na klobuku sem jih imel.« — »Kje so pa sedaj?« — »To bi ravno rad vedel.« — »Jaz tudi,« so rekli gospod, ki so pri »Narodu« za Pepeta. »Veste kaj, ata, meni se zdi, da ste jih pozabili ali pri gospodu, ki so sedaj za Topolavca ali pa beim Maček, dem weltberühmten, tam za vodo! Pojdiva tja!« Pa sta šla, oba skupaj, ata in tisti gospod, ki so pri »Narodu« vsak dan za Pepeta. Krivcev sicer nista našla, pameti tudi ne, ker je tudi iskala nista, ampak zabavljala sta auf diese verdammten Klerikal-tzen, dokler niso ata prišli do spoznanja, da so gospod, ki so pri »Narodu« za Pepeta, res pravi Pepe.

Ij Umrli je gđ. Minka Zvan, uradnica, v dobi 18 let. Pogreb bo danes, 14. jan. ob pol 4. popoldne iz hiše žalosti Marmontova ul. 17. — V Glinški ulici 7 je včeraj umrla gđ. Viktorija Rebec, kontoristinja, v starosti 19 let. Pogreb bo v četrtek ob 4. popoldne. N. v m. p.!

Ij Na Sv. Petra cesti imamo v večernih urah imenitno razsvetljavo. Delavci hito iz tovarne, pa butajo v srečujoče in nasprotno, ker drug drugega ne vidijo — v egiptovski temi. Ob 6 zvečer početkom januarja ni še nobene luči od Vidovdanske do Zaloške ceste. Ker se prav nič ne vidi, se more mimo-idoči ogniti le onemu, ki mu pride nasproti s prižgano smotko. Ljudje se zato opravičeno vprašujejo, če je iz varnostnih ozirlov policijsko zapovedano hoditi tod z vidno tlečimi smotkami, kakor biciklistom prižiganje luči. Gospodje na magistratu menda nočejo vedeti, da plačujejo davke za razsvetljavo tudi Šent-peterčani. Pa ne da bi delali tu poizkušnjo, kako bi se obnesle »ustne svetilke«. — Te vrste štedljivost le opustite!

Ij Pisarna glavnega odbora za obdelovanje barja se je preselila iz Marijanišča (Poljanski trg 28) v nove prostore na Turjaški trg št. 3, II. nadstr. (poslopje Kmetijske družbe).

Ij Umrli so v Ljubljani: Štefka Hernava, rejenka, 5 mesecev. — Ribard Schumi, finančni rač. svetnik, 57 let. — Alojzij Sever, strojarjev novorojenček, 1 dan. — Antonija Platnar, kuharica, 32 let. — Ana Beravs, gostakca, 63 let.

Ij Tudi na klavnici so prišle tavine na dnevni red. Skoro vsak dan kaj zmanjka. Včeraj smo poročali, da je bil ukraden špeh celega prašiča s kožo vred, danes pa javljajo, da je bilo ukradeno zopet mesarju Mateju Humerju iz Rudnika 7 kg težko salo z urezano črko H, vredno 250 Din. — Vse to kaže, da bo treba razviti v klavnici večjo pažnjo in kontrolo nad onimi, ki prihajajo in odhajajo, ker se med prihajalce gotovo vmešavajo nepoklicane osebe.

Ij Balinarji z noži. Med Italijani je razširjena igra s kartami takozvana »morac«, ki je bila pri nas že pred vojno strogo prepovedana. Pravi Italijani so imeli pri tej igri na-

vado, da so pred začetkom igre zasadili vsak svoj žepni nož pod mizni pokrov v mizo. Pri tej igri je bil namreč spor običajen in pri njih vročernosti je bil nož takoj na mizi. Da so se igralci zavarovali pred tem, da jih eden ali drug tovariš prehitijo, si je vsak igralcev pripravil ročno svoj žepni nož. Največ radi tega so igro oblasti tudi prepovedale. — Balinanje, katero smo tudi sprejeli z jugs in ki v nobenem primeru ni tako nevarna igra, povzroča tudi vedno več sporov, ki postajajo vedno ostrejši. Ze parkrat smo poročali, da so se balinarji v hudem sporu za »punt« na vse zadnje pošteno stekli. Ti pretepi pa niso ostali pri klofutih in brcah ali pa, da vrže igralec igralcu kroglo v glavo ali kamor ga zadene, marveč se je pripetilo že več slučajev, da so odvrli nasprotniki kroglo in so začeli meriti punte z nožem. To pa je nevarna igra in če se bo končno uvedla pri nas kot italijanska »morac«, da bodo balinarji zasajali svoje nože v klopi in mize, jo bo treba tudi prepovedati. Podoben slučaj se je pripetil v Novakovi gostilni na Viču. Sprla sta se med igro nasprotnika France Škerlj in Mirko Novak. Ker jima nista zadostovala palica in pas, je stekel Novak v kuhinjo, kjer se je oborožil z nožem. Zamahnil je z njim proti Škerlju in ga je ranil na licu. Takoj nato pa se je ugotovilo, da je dobil tudi Novak precej težko ubodnino in sicer v levo nogo. Škerlj, katerega dolže, da je zabodel Novaka, to zanika in trdi, da se je Novak po nesreči sam zabodel, ko je bežal z nožem nazaj v kuhinjo. Sodna obravnava, o kateri bomo poročali, bo zadevo gotovo pojasnila.

Ij Policijske vesti. Včeraj je bilo aretiranih sedem oseb in sicer: 2 radi pijanosti, Anton Vrhovec, radi tatvine 1300 Din vredne suknje v škodo Martina Adamčiča, 1 radi berčenja in sicer po ljubljanski okolici in po Gorenjskem splošno znani Tone Frakelj, 1 radi splošnega suma različnih grehov in 2 radi prestopka cestno policijskega reda. — Vloženih pa je bilo na policiji 23 ovadb in sicer: dve radi tatvine (pol metra drv v gozdu in cel špeh prašiča), 1 radi zlobne poškodbe tuje lastnine, 1 radi prestopka policijske ure, 2 ovadbi radi telesne poškodbe, 2 radi prestopka zglasevalnih predpisov in pijanosti in 13 radi prestopka cestno policijskega reda.

Po svetu.

sv Orožniški nadporočnik kot roparski morilec. 31letni orožniški nadporočnik Gustav Lederer v Budimpešti je s sodelovanjem svoje 32letne žene, doma iz Rottenmanna na Štajerskem, zvalil v svoje stanovanje znanega razuzdanca prekajevalskega mojstra in dobavitelja žandarmerije Franca Kudelka, ga tu ustrelil in oropal. Nato sta z ženo triplo razkosala in deloma znesla v Donavo. Pri tem so ju pa zasacili in aretirali. Oba morila sta dejanje že priznala, vendar slikata stvar tako, da je Lederer ustrelil Kudelko iz ljubosumnosti. Kudelka je obogatel v vojnem času. Tudi Lederer je v prejšnjih časih imel vedno kupčije, s katerimi je veliko zaslužil, tako da sta z ženo živel v velikem razkošju. Ko so se časi izpremenili, sta morala Ledererjeva živeti zgolj od moževe plače. Zšla sta v dolgove in veliko občevala s Kudelko, ki jima je posojal denar. — Ledererjeva žena priznava, da je na umoru v enaki meri kriva, kakor njen mož.

Prosveta.

pr Slovenski zbor Glasbene Matice v Ljubljani priredi v pondeljek, dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer v Unionski dvorani svoj prvi samostojni koncert v letošnji koncertni sezoni. Na tem svojem koncertu bo izvajal razne najnovejše slovenske zборе za moški, ženski in mešani zbor. Med njimi Adamičovo Napitnico, 6 narodnih pesmi iz Kokošarjeve zbirke in Adamičevi harmonizaciji ter Adamičeve Belokranjske svatovske pesmi z basovskim solom, katerega poje operni pevec g. Zupan. Dalje so na sporedu ženski a capella zbori Antona Lajovica: Žalostni, častiljivi in veseli kolednjiki ter pet ženskih zborov s četroročnim klavirskim spremljevanjem češkega skladatelja Suka. Dr. Širola je zastopan z mešanim zborom Zorja, moja Zorja, Mokranjac pa z X. rukovetom Biljana platno beleše. Vstopnice po navadnih koncertnih cenah so v predprodaji v Matični knjigarni.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Drama.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sreda, 14. januarja: VERONIKA DESENISKA — Red D.

Četrtek, 15. januarja: MAGDA. — Red F. Petek, 16. januarja: IZGUBLJENE DUŠE. — Red A. Sobota, 17. januarja: STRICKOV SEN, premijera. — Izven.

Opera.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sreda, 14. januarja zaprto.

Četrtek, 15. januarja: TRAVIATA, na korist Udruga gledaliških igralcev. Gostuje g. Josip Rijavec. — Izven.

Petek, 16. januarja: RUSALKA. — Red B. Sobota, 17. januarja: RIGOLETTO. Red C.

Nedelja, 18. januarja: Ob 15. uri popoldne NETOPIR, ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven.

Gospodarstvo.

Narodna banka in obrestna mera.

Znano je, da je Narodna banka v mesecu oktobru lani uvedla akcijo za reguliranje obrestne mere na bazi 18 oz. 10 odstotkov. Ker je pozneje nastala o tem vprašanje živahna diskusija, je bilo splošno mnenje, da Narodna banka ne bo nadaljevala svoje akcije. Sedaj pa je uprava Narodne banke poslala vsem podružnicam sledeče pismo:

Po daljši diskusiji v svoji seji z 22. dec. lani o vprašanju znižanja obrestne mere pri domačih denarnih zavodih smatra bankina uprava:

1. da misli o zmanjšanju obrestne mere pri domačih zavodih ni treba opustiti;

2. da ima Narodna banka pravico in dolžnost voditi o tem račun, kolike obresti plačujejo njeni klijenti — denarni zavodi in kake obresti plačujejo za vloge in da po tem tudi odreja, daje ali odvzema že dane kredite denarnim zavodom;

3. da bi Narodna banka v kreditnem poslu mogla vedeti, kake obresti se smatrajo za opravičene in da bi na podlagi tega pravila tudi svoje kreditiranje, je potrebno, da se stvori ustanova sestavljena iz samih denarnih zavodov, ki bi od časa do časa določala s pristankom Narodne banke višino opravičenih aktivnih in pasivnih obresti ali pa da se to brez stalne ustanove dela na drug način.

4. Bankina uprava smatra za sedaj, da bi morale biti maksimalne aktivne obresti največ 12 odstot. s pol odstot. mesečne provizije, a pasivne 10 odstot. in to dotlej, dokler se denarni zavodi — bankini klijenti ne sporazumejo o načinu odrejanja privatnih obresti.

5. Denarnim zavodom — bankinim klijentom — se pušča rok do 10. febr. t. l., da dosežejo medsebojni sporazum. V tem cilju bodo upravniki bankinih podružnic pozvali denarne zavode — svoje komitente, da se sestanejo v bankini zgradbi in se jim bo tu javila odločitev bankine uprave.

6. Ko se bodo ta poročila dobila, se bo pozvala v Belgrad konferenca, kateri bosta prisostvovala po dva predstavnika denarnih zavodov iz Belgrada, Zagreba in Ljubljane. Tej konferenci more prisostvovati tudi po 1 odposlanec iz ostalih filijal, ako to denarni zavodi iz te filijale žele.

7. Na tem sestanku bodo podani definitivni predlogi, ki se bodo predložili glavnemu upravnemu odboru na odobrenje.

• • •

g Ponoven padec dinarja. Dinar je večeraj zopet oslabil. Medtem ko je notiral v Curihu še večeraj 8.70, je padel na današnji predbožni na 8.50, a na sklepni borzi na 8.35. — Narodna banka je na zagrebški borzi krila vse potrebe na devizah.

g Poravnalna postopanja. O imovini Ivana Končana, trgovca v Sušanju, se je uvedlo poravnalno postopanje. — O imovini Vinka Hmelaka, trgovca v Mariboru, registriranega pod firmo Hmelak in drug, se je uvedlo po-

ravnalno postopanje. — O imovini Feliksa Pučka, trgovca z delikatesami v Mariboru, se je uvedlo poravnalno postopanje. — O imovini Vinka Manka, trgovca v Rakovcih, p. Sv. Tomaž pri Ormožu. — V poravnalni zadevi Karla Werscheta, trgovca v Mariboru, se je določil vnovični poravnalni narek na dan 16. januarja 1925.

g Vpisi v trgovinski register. V trgovinski register sta se vpisali nastopni firmi: Dravogradska rafinerija mineralnega olja G. Goll sen., družba z omejeno zavezo, Dravograd; Jugoslovanska njemačka importna družba z o. z.

g Občni sbori. Delniška družba pivovarne Union 26. jan. 1925; Pašna zadruga za občine Selce, Zelezničke in Sorico, r. z. z o. z. v Zelezničkih dne 2. februarja 1925.

g Prisilna poravnava. Zagrebški trgovec s kolonialnim blagom Arnold Fleischhacker je večeraj zaprosil za prisilno poravnavo. Pasiva znašajo 2 milijona dinarjev.

g Promet v tržiški luki meseca decembra 1924. Na ladjah nerednih prog se je uvozilo 24.424 ton blaga ter 28.876 hl vina, skupno 27014 ton; izvozilo pa se je 8845 ton blaga ter 6714 kub. metrov lesa, t. j. 7190 ton. Skupno sta torej izvoz in uvoz znašala 28265 ton blaga, 2590 ton vina ter 8350 ton lesa. — Dnevni promet bi znašal včevši promet rednih linij 134 vagonov dnevno napram povprečnemu dnevnemu prometu v novembru 1924, ki je bil samo 80 vagonov.

g Pomorski promet v Šibeniku v teku leta 1924. V teku preteklega leta je priplulo v šibeniško pristanišče 2156 ladij s 529.944 reg. tonami, odplulo pa 2153 ladij s 527.624 reg. tonami. Od tega je bilo 1788 parnikov s 508.621 reg. tonami ter 370 jadrnic s 19.332 reg. tonami. V letu 1924 je bil promet za 83 odstotkov večji kakor v letu 1923. — Po zastavi je bilo 1640 jugoslovanskih ladij s 293.683 reg. tonami, 492 italijanskih s 202 tisoč 444 reg. tonami, 13 holandskih s 11.596 reg. tonami, 5 angleških s 8.354 reg. tonami, 3 danski parniki s 3.349 reg. tonami, 2 nemška s 2894 reg. tonami ter 1 parnik iz Gdanske s 1633 reg. tonami.

g Anketa o krizi lesne industrije. Na tej anketi je glavni referent ugotovil, da se nahaja naša lesna trgovina in industrija v kritičnem položaju. Temelji rentabilite so pretrpeli s porastom dinarja. Lesni industriji je potreba cenjen kredit, ministarstvo za šume in rude bi moralo kupcem lesnih proizvodov naproti, znižati je treba železniške tarife in carine. Nato se je razvila diskusija, sestavile so se štiri sekcije, prometna, tarifna, carinska in kreditna, ki so vsa vprašanja proučile ter bodo izdelale resolucije, ki jo bodo izročili ministru za šume in rude.

g Izvoz lesa in lesnih produktov. — V prvih 11 mesecih t. l. je naša država izvozila 479.478 ton lesa za kurjavo v vrednosti 157 milijonov 819.000 dinarjev, 968.612 ton gradbenega lesa za 1.525.887.000 dinarjev, 970.000 železniških pragov za 511.103.000 dinarjev, izdelkov iz lesa, tanina itd. pa 21.688 ton v vrednosti 141.287.000 dinarjev, skupno torej v vrednosti 1.875.818.000 dinarjev, medtem ko je ves naš izvoz v omenjenem razdobju dosegel 8.585.580.000 dinarjev.

g Produkcija premoga v Avstriji. V teku meseca novembra 1924 se je v Avstriji nakopal 233.000 ton premoga, kar pomeni napram oktobru 1924 nazadovanje za 11.000 ton.

g Nova grška carinska tarifa. Kakor javljajo listi, bo stopila nova grška carinska tarifa v veljavo 1. marca t. l. ne pa 15. januarja t. l.

g Vinska borza v Heilbronn. Kakor poročajo iz Heilbronna v Nemčiji, so tamošnji trgovci sklenili otvoriti vinsko borzo.

Borze.

13. januarja 1925.

DENAR:

Zagreb. Italija 2.5975—2.6275 (2.6270 do 2.6570), London 298.20—301.20 (297—300), Newyork 61—62 (61.35—62.35), Pariz 3.3150 do 3.3650 (3.3850—3.4350), Praga 1.8375 do 1.8675 (1.8280—1.8580), Dunaj 0.0868—0.0888 (0.086250—0.088250), Curih 11.93—12.03 (11.94—12.04). — Blaga zelo malo na trgu. Curih. Belgrad 8.35 (8.70), Pešta 0.007175 (0.007175), Berlin 1.2330 (1.2240), Italija 21.68 (21.80), London 24.79 (24.8650), Newyork 518 (519), Pariz 27.78 (27.80), Praga 15.55 (15.60), Dunaj 0.007295 (0.0073), Bukarešt 2.65 (2.65), Sofija 3.75 (3.75).

Dunaj. Belgrad 1148, Kodanj 12.580, London 339.900, Milan 2966, Newyork 70.935, Pariz 3812, Varšava 13.590. — Valute: dolarji 70.460, angleški funt 338.100, francoski frank 3800, lira 2945, dinar 1142, češkoslovaška krona 2118.

Praga. Lira 142.50, Zagreb 55, Pariz 182.625, London 182.425, Newyork 33.00.

VREDNOSTNI PAPIRJI:

Ljubljana. 7 odstot. investicijske posojilo iz leta 1921 64.50 (denar), 2 in pol odstot. državna renta za vojno škodo 132.75—133 (zaklj. 132.75), Celjska posojilnica d. d., Celje 210 (denar), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 225 (denar), Merkantila banka, Kočevje 124—127, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 900 (denar), Združene papirnice, Vevče 100 (denar), »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb 37—40, 4 in pol odstot. zadolžnice Kranjske dež. banke 90 (blago).

Zagreb. Hrvatska eskomptna banka, Zagreb 112—113, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb 12—63, Jugoslavenska banka, Zagreb 104, Ljubljanska kreditna banka, tu 224 do 226, Prva hrvaška štedionica, Zagreb 900 do 905, Srpska banka, Zagreb 136—137, Dioničko društvo za eksploatacijo drva, Zagreb 71, Hrv. slav. d. d. za ind. šečera, Osijek 590, Gutman 780, Slavonija 62—64, Trboveljska premogokopna družba, tu 398—405, vojna odškodnina 128—130, 7 odstot. inv. posojilo 65 do 66.

Dunaj. Živnostenska banka 837.000, Alpine 377.000, Greinitz 151.000, Kranjska industrijska družba 780.000, Trboveljska družba 470.200, Hrvatska eskomptna banka 166.000, Leykam 122.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 66.000, Gutman 870.000, Mundus 870.000, Slavex 210.000, Slavonija 68.000.

BLAGO.

Ljubljana. Lesni trg brez prometa. Žito in poljski pridelki: pšenica domača fco Ljubljana 440 (denar), koruza nova, def. umetno sušena fco Ljubljana 230

(blago), koruza nova gar., fco sremska postaja zaklj. 1 vag. 187.50, oves bački fco skladišče Ljubljana 300 (blago) laneno seme, fco Ljubljana 150 (denar), pšenični zdrob Donj. Miholjac, fco skladišče Ljubljana 700 (blago), otrobi pšenični, srednje debeli, fco gor. postaja 225 (blago), pšenična moka »O« Bjelovar fco skladišče Ljubljana 675 (blago), pšenična moka »2«, domača fco skladišče Ljubljana 625 (blago), pšenična moka »5« domača, fco skladišče Ljubljana 500 (blago).

Učiteljski vestnik.

Zopet nova žrtev. Tržič ima zopet svojo tragi-komedijo. Naši demokratje hočejo v svojem fanatizmu šolo popolnoma ubiti in iz učiteljstva vzgojiti same Cankarjeve hlapce. Bivši »klerikalni« nadzornik R. Pečjak je nastavljal na tržiški deški šoli pristasa UJU. Bobinca kot možko učno moč, ker so bile na tukajšnji ljudski šoli nastavljene skoro same ženske učne moči; na trinajst razredov je prišel samo en možki učitelj Vedeli smo, da g. Bohinc ni naš pristasa, a se ga nismo prav nič branili v Tržič, nastavljal ga je semkaj celo nadzornik — naš somišljenik. Mi vemo, da se nam »Skalac« ne bo podrla, če je v Tržiču en učitelj več ali manj, ki ni našega mišljenja. Shajali bi tudi brez učiteljev, krščanskega naziranja, če bi nam jih razporedili v svoji strasti demokratski nasilneži. Zadržanih par mesecev ni v našem domu režisiral noben učitelj ne duhovnik, a vendar smo priredili več predstav kot naši nasprotniki! Tako malenkostni torej nismo bili, da bi se bili le količkaj branili g. Bohinca. Demokratje so se veselili njegovega prihoda, ker so upali, da jim bo tlačnil v sokolnice; a glej, strah in groza, opazili so, da novi g. učitelj že odprej pozna gospoda kaplana Dolinarja in g. Bohinc je bil tako nepreviden, da je celo pravil, da ga je g. Dolinar povabil na objisk. To je bil prvi smrtni greh g. Bohinca. Drugi njegov greh je bil, da ni hotel vedno zahajati v sokolnico, tretji, morda še večji, da ni hotel piti bratovščine z mladim klofutarjem in Vidmarjem in da ni zahajal v družbo znanih demokratskih vinskih bratcev. Zato mu je neka demokratska veličina zagrozila, da ga bo celo — prelepla. Da bi se pa ta nesreča ne zgodila, je g. Bohinca prestavil naš skrbni g. nadzornik v Križe — in tako ostanejo zopet skoro same ženske na deški šoli v Tržiču. G. učitelju Bohincu pa damo ta-le svet: Iz Križev naj pridno hodi v Tržič veselačič z demokratskim občinskimi odborniki k Lončarju in v najkrajšem času bo postal izvrsten pedagog in g. ata župan bodo šli noter do gospoda ministra Žerjave prositi, da ga prestavijo — nazaj v Tržič.

Plačilo za dobrovoljstvo. Učitelj Petje, ki je bil prestavljen, kakor smo že poročali, iz Tržišča pri Mokronogu na Svibno, je bil dobrovoljec. Boril se je tedaj proti Avstriji. Za plačilo pa ga sedaj tisti, ki so sedeli doma za pečjo, preganjajo. Tako se postopa v Jugoslaviji z junaki. Dan vračila mora priti!

Dijaški vestnik.

d Tovariši, Danes je ob 20. uri kongregacijski sestanek v marijaniški kapeli. — Prefekt.

d Konzult C. A. M. ima danes ob četrt na tri sejo na domu gosp. prezesa. — Prefekt.

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevel Peter M. Cernigoj.

(Dalje.)

66

»Slišala sem povelje in izvršila ga bom,« je odgovorila postava s svojim hladnim, brezstrastnim glasom. »Toda gopas skrivnosti, izvrševalka božje volje, ne odlašaj predolgo, ker sem trudna in bi drugače švignila kakor plamen v tistele prsi, ki so moj dom, moreč in razvaline puščajoj za seboj.«

Nato je podoba izginila, kakor se je prikazala, ugašajoč počasi in izginjajoč v noč, iz katere je bila prišla.

Bilo je jutro in Abi je sedel v Thebah v veliki faraonovi dvorani ter se ukvarjal z državnimi posli, ob njem pa je stal njegov vezir Kaku. Resnično, obadva sta se bila močno spremenila od tiste zarote zoper življenje njunega gosta in kralja v Memfidi, zakaj Abija je bil med tem napor, strah in nesreča tako zdelal, da so kraljevska oblačila visela okrog njega v mahedraih gubah, Kaku pa se je postal, da se mu je korak tresel.

»Ali so zadeve končane, častnik?« je vprašal Abi nestržno.

»Se ne, močeni gospod,« je odgovoril Kaku, »še do poldneva boš moral sedeti in nato moraš sprejeti državni svet ter poslanike.«

»Ne bom jih sprejel. Naj pridejo drugi. Ali hočeš, lopov, da se ugonobim z delom? Saj nisem več imel ure počitka in miru od tistega srečnega časa, ko sem vladal kot princ v Memfidi.«

»Gospod,« je odgovoril Kaku in se poklonil, »če si truden ali ne, sprejeti jih

moraš, zakaj tako je ukazalo njeno kraljevsko veličanstvo in nje povelja se ne smejo kršiti.«

»Kraljica!« je vzkliknil Abi tiho ter je obračal svoje votle oči, kakor da se boji. »O, Kaku, ko bi nikoli ne bil videl kraljice! To ni ženska, ti pravim, in sam veš, da ni, marveč vrag z ledenim srcem in strupeno zvičajnostjo kače. Imenujem se faraon, pa sem le lutka, ki izvršuje njene ukaze. Imenujem se njen soprog, a ona ni žena ne meni ne komu drugemu, čeprav je vsi možje ljubijo in je za mnoge ta ljubezen usodna. Preteklo noč je zopet izginila, ko sem sedel ob njej in poslušal njeno povelja, in glej, čez nekaj časa je bila zopet ob meni kakor prej, le da se mi je zdelo malo trudna. Vprašal sem jo, kje je bila, pa mi je rekla: Tako daleč, da bi ne mogel dopotovati tjakaj v enem letu, in da je obiskala nekoga, ki ga prav tako ljubi, kakor mene sovraži. Kdo bi to mogel biti, Kaku?«

»Gospod, to bo Rames, tisti, ki se je oklical za kralja v Kešu,« je odgovoril Kaku preplašeno šepetaje. »Tega moža je gotovo ljubila, ko je še bila ženska, koga pa ljubi sedaj, to vedo le zli bogovi. V njeni oblasti sva in morava storiti, kar hoče, zakaj če ne storiva, gospod, bova umrla in tega menda nobeden od naju ne želi, ker onstran vrat smrti čaka faraon na naju.«

Pri teh besedah je Abi glasno zaječal in si obrisal z robom svoje obleke pot z bledega obraza.

»To je res,« je dejal. »Pojdi in poklič pisarje, da nadaljujemo kraljičino delo.«

Kaku se je obrnil, da odide, ko so nenadoma vstopili v prazno dvorano sli, klicaje:

»Njeno veličanstvo kraljica čaka zunaj z velikim spremstvom in nujno na ponižno

prosi svojega dobrega gospoda, božanskega faraona Zgornje in Spodnje dežele, da jo sprejme.«

Abi in Kaku sta se spogledala in obup je bil v njunih očeh.

»Naj njeno veličanstvo vstopi,« je rekel kralj tiho.

Sli so odšli in takoj za njimi se je med cedrovimi vrati prikazala kraljica. Bila je krasna, krasna v svoji ponosni lepoti, krasna v svoji obleki in kraljevskem nakitu. Stopala je po dvorani, spremljana od Meritre, ki je nosila njeno pahljačo in blazino, zakaj veselilo jo je, da ji ta ženska strože dan in noč brez miru in počitka, čeprav jo je, ki je bila nekoč tako lepa, nesreča in strah popolnoma uničil. Za Meritro so stopali stražniki in veliki duhovniki in za njimi državni svetniki, ki so jih imenovali kraljeve tovariše, ter generali vojske.

Stopala je po dvorani, dokler ni prišla do podnožja prestola, na katerem je sedel Abi; nato je pomignila Meritri, naj položi blazino na stopnico, in je pokleknila ter rekla:

»Prišla sem kot zakonita žena, da pred vsem dvorom izrečem ponižno prošnjo faraonu, svojemu gospodu.«

»Vstani in ne govori, velika gospa,« je odgovoril Abi. »Ni primerno, da bi klečala pred menoj.«

»Ne, zelo primerno je, da faraonova kraljica kleči pred faraonom, če prosi njegove božanske milosti.«

Vendar je vstala in sedla na stol, ki so ga bili prinesli, ter rekla:

»O faraon, preteklo noč sem sanjala sen. Sanjala sem o grofu Ramesu, Mermesovem sinu, zadnjem tistega kraljevskega rodu, ki je vladal pred našo hišo v Egiptu. Menim tistega moža, ki je ubil princa iz Keša prav v tej dvorani in ki

sem ga, ker je moj oče bil bolan, poslala v Napato, da ga sodi kralj iz Keša, ki pa je, kakor se zdi, pregnal tega kralja in prevzel scm kraljestvo v imenu Egipta.

Sanjala sem, da je ta drzni in sposobni mož, ki mu bogato kraljestvo v Kešu še ni dovolj, napravil načrt, da napade Egipt; da ubije tebe, moj preslavljeni gospod, da okliče samega sebe za faraona po pravu stare krvi, in še več — da si vzame mene, tvojo zvesto ženo, za soprogo in si tako zagotovi prestol.«

»Gotovo, kraljica, ta vihravi Rames je v stanu misliti na take reči,« je rekel Abi, »in toliko je tvoj sen morda resničen; a ne smemo pozabiti, da je sedaj še v Napati, ki je zelo daleč, in da ima najbrže le majhno vojsko. Zakaj bi se torej vznemirjala zaradi njegovih nakan?«

»O, faraon, to še ni vse, zakaj v snu sem videla dve podobi. V prvi sem videla, kako ta drzni Rames napada Thebe, si jih osvoji, me odvede prav preko tvojega trupla, o faraon, da mu postanem žena. V drugi sem videla, kako ga ti srečaš ob vratih Južne dežele, kako ga ubiješ, kako se polastiš kraljestva v Kešu in tega zlatega mesta in vladáš tamkaj v imenu Egipta, dokler ne umrješ.«

»To sta dva sna, o kraljica,« je rekel Abi. »Povej nam sedaj, po katerem bi se hotela ravnati, zakaj obadva ne moreta biti resnična?«

»Kako bi mogla jaz to vedeti, faraon, in kako bi mogel ti to vedeti? Toda ob tebi stoji človek, ki bo vedel, zakaj on je prvi čarovnik in izbran razlagavec božjih src. Dovolj, da nam on pojasni zadevo,« in je pokazala na Kakuja, ki je stal ob prestolu.

»Božanska gospa,« je jecjal Kaku, »stvar je zame pretežavna. Nobenega poslanstva nimam, ne morem ti povedati...«

Izpred sodišča.

»Fant, denar nazaj! Ti si ga ukradel.« Tako je nadržala v neki gostilni na Bledu natakarka mladega fanta, ki se je splazil do denarnega predalčka in izmaknil iz njega listino, v kateri je bilo 475 Din. Fant je prestrašen odskočil od predalca k mizi in je spustil listino pod klop. Obenem pa je potegnil nož in se je zabodel v prsa. Ko je ugledal kri, se je zvalil nezavestno po klopi. Prepehali so ga v bolnišnico, kjer pa so ugotovili, da rana ni bila nevarna in so ga že v osmih dneh izročili preiskovalnemu sodniku. Med

preiskavo pa so ugotovili, da je fant nevaren tat, ki je ukradel med drugim tudi Matiji Lambasu na Savi cel koš raznega blaga kakor sira, klobas, sladkorja, sardin, konjaka, cigarete in pa 200 Din gotovine. Pri njem so našli tudi več navadnih ključev in 3 vlomilske ključve. Obtoženi Matevž Benedičič, ki je razen tatvine cigaret vse priznal, je bil obsojen na 15 mesecev težke ječe.

Poizvedovanja.

Našel se je črna ženska pas. Dobi se v Kolodvorski ul. 3/L.

Naznanila.

Slov. kršč. ženska zveza ima svojo redno sejo v sredo 4. t. m. ob 5. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni. — Predsedstvo.

Elizabetna konferenca ima v sredo 14. t. m. ob pol 6. zvečer sejo v društveni dvorani pri sv. Petru.

XXXV. redna glavna skupščina društva »Pravnikac« se bo vršila na dan 28. januarja 1925 ob pol 6. dopoldne v pravosodni palači št. 79 v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročila odbora in preglednikov. 2. Volitve načelnika,

odbornikov in preglednikov. 3. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Zveza uradnic in trg. nastavljenk »Kre-kova prosveta« opozarja vse članice in tudi vse druge na predavanje, ki bo danes v sredo ob pol 8. zvečer. Predava g. dr. Srečko Zamijen: »Iz potnega dnevnika«. Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Obenem bo občni zbor zveze. — Predsednica.

Pridobivalte novih naročnikov!

Specialna mehanična delavnica za popravo pisalnih, računskih in drugih strojev LUDOVİK BARAGA Ljubljana, Šelenburgova ulica

Vino. Najfinejša graščin-sko iz Hrvatske, kakor tudi banatsko in dalmatinsko vino pošiljamo gg. gostilničarjem po vrlo zmernih cenah na malo in veliko. Išemo podjetne ZASTOPNIKE odnosno poštneke za Slovenijo. Vinarna CIGLAR & KOMP., centrala Zagreb 6, poštni predal 56. 129

Večja občina na Dolenjskem išče občinskega **TAJNIKA** - organista.

Prednost imajo samci, dobri tenoristi. Plača po dogovoru. Ponudbe pod šifro »Tenorist št. 226« na upravo

ZAMENJA SE ZA GOZDNO POSESTVO

dobro vpeljana gostilna s prenočišči, gostiln. vrtno na jako prometnem kraju v Ljubljani s celim inventarjem. — Cenj. ponudbe pod »Zamenjava 224« na upravo.

Šamot

OPEKO in MOKO (češko) priporočila

F. HOČEVAR Dunajska cesta 36, Ljubljana.

SPECERIJSKA TRGOVINA v KRANJU išče močnega, poštenega **VAJENCA**.

Pogoji, da ni domačin ter da ima dovolj sol. izobrazbe. — Ponudbe pod »VAJENEC« št. 197 na upravo lista.

Trgovina

z mešanim blagom, na prometnem kraju, se prevzame takoj ali s 1. majem v najem. Več v upravi pod 171.

Lisičje KOŽE

in drugih divjačin kupuje vedno **D. ZDRAVIČ** — trgovina usnja, LJUBLJANA, Sv. Florijana ulica št. 9.

Indust. podjetje išče izpraš. elektromonterja

ki je vešč tudi vseh popravil žagarskih strojev. — Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja na upravo lista pod »MONTER 195«.

Gozdar in starejša, samostojna KNJIGOVODKINJA

z večletno prakso in dobri referencami dobita mesto na Gorenjskem. Ponudbe pod »Gozdar 194« upravi.

Dober, trezen in zanečljiv ščetarski mojster

ki je zmožen samostojno voditi delavnico in poučevati vajence, SE SPREJME. Nastop s 15. jan. t. l. Hrana, stanovanje ter sploh vsa oskrba v hiši. Prednost imajo neženjeni. — Ponudbe na upravo lista pod št. 130.

PREMOG

trboveljski, libečki, črnomaljski, drva, inozemni koks, oglje, šlezjake brikete dobavlja **ILIRIJA** Ljubljana Kralja Petra trg. 8. tel. 220 Prihite tudi na stroke.

Ribje olje pristno norveško

za oslabele otroke in odrasle priporočila

Lekarna dr. G. Piccoli, Ljubljana, Dunajska cesta.

Franc Erjavec

»pri zlati lopati«

trgovina z železnišvo Ljubljana, Valerjev trg 7 (prej Fammerschmidt)

priporočila svojo bogato zalogo raznovrstne »celesmine« ter tudi prvovrstni dalmatinski »Portland cement« po niski ceni.

Elektrotehn. podjetje A. ARHAR in drug. Spod.

Šiška — Jernejeva c. št. 47. Prevzema vsakovrst. elektr. dela, gradnje manjših elektrarn in inštalacij ter vsakih daljnovodov po najnižjih cenah in točni postrežbi. — Garancija! Garancija!

MLINAR

ki zna samostojno voditi mlin, izvežban v valjenem in kmečkem mlinu, IŠČE stalne službe. Nastop takoj ali tudi pozneje. Naslov pri upravi lista pod št. 240.

Pekovskega vajenca sprejme takoj pekarija **URBAH, Rakek.** 238

MODNI SALON

Minka Karo

Ljubljana, Sv. Petra cesta 58 Priporočam se cenj. damam v mestu in na deželi! — Cene solidne — postrežba točna! Obenem poučujem gospodične, ki bi se učile za domačo rabo, šivanje in na željo tudi prirobovanje. Več po dogovoru. 235

Priporočila se sl. občinstvu **krojač FR. BUH** LOG pri BREZOVICI.

Izvršuje vsa krojaška dela po najnovejši dunajski modi — Računa od obleke 150 do 175 dinarjev

Zamenjam ali prodam posestvo

pribl. z 28 ha zemljišča in gozdov blizu Pliberka, 3 km od železnice v Avstr. republiki z enakim ali manjšim posestvom na bivšem štajerskem. Natančneje pojasnila pri A. Mlinar, Ljubljana, Ravnikarjeva ulica 3.

IŠČE SE bivši konjeniški stražmojster, ki je bil namrečen v kaki nižji vojaški reakli ali kadetni šoli, kot

NADZORNIK gojencev Nastop službe takoj. Plača po pogodbi. Ponudbe na upravnishvo lista pot šifro: »Stražmojster« št. 241.

Vrtnar samski, srednje starosti, trezen, z večletno prakso, išče službe, ki jo nastopi takoj ali po dogovoru. — Cenjene ponudbe z označbo plače na **FRANJO ZVONAR**, vrtnarja Abel, Bjelevar — Hrv.

Dva vajenca

sprejem v kotlarsko in bakrarsko obrt. — **IVAN KAPELJ**, Šiška, Planinska cesta 168. 256

Prodasta se

radi preureditve trgovine po izredno nizki ceni dva kompletna trgovska PORTALA, za manufakturno ali spece-rijsko trgovino; vsak ima po dve izlozbi in ena vrata, velikost izlozbenega stekla 150 X 230 cm. Debelost stekla 7 mm. Cel portal velik 3 X 5 m z roletami. Dalj-ena vrta in dve kompletni izlozbi z železnimi vrati ter kamernimi bangarji. Pripravo za trgovino ali skladišče na deželi. Vse v dobrem stanju. Malo rabljeno. Ogleda se lahko vsak dan na licu mesta pri **IGNAC ANDRAŠIČ**, KRANJ.

Prodaja koruze.

Dne 14. januarja 1925 bo v skladišču drž. železnice Ljubljana, glavni kolodvor, na javni dražbi prodanih 30.000 kg (2 vagona) koruze

SPALNICA

politirana, jedilnica ter kuhinja se ugodno proda radi selitve v Vegovi ulici 10.

Prodajalka

z dohr. spričevali želi mesta v manufakturni ali kaki drugi trgovini. Vešča je tudi nekoliko šivanja. Poitve se v upravi lista pod 252.

Sprejme se za kavarico

1 NATAKARJA

ozir DVE NATAKARICI z dobrimi spričevali! Osebn. ponudbe na upravo hotela »UNION« v Ljubljani. 253

Na VIDMU ob Savi se vrše sedaj novi, **veliki živinski sejmi**

in sicer ob naslednjih dnevih:

dne 21. januarja;
dne 20. februarja;
dne 1. aprila;
dne 21. maja;
dne 3. avgusta;
dne 26. oktobra;
dne 16. decembra.

Vsi stari sejmi odpadejo. Kupci in prodajalci se vabijo.

ZUPANSTVO NA VIDMU OB SAVI, dne 6. januarja 1925.

Zupan: Franc Planinc l. r.

Potrtega srca in v najgloblji tuži javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubljani soprog in oče, gospod

Anton Verbič

trgovec in posestnik

danes zjutraj ob 7. uri, po kratki in mučni bolezni, v 52. letu starosti, previden s tolažili svete vere, bogu vdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v četrtek, dne 15. t. m. ob 3. uri popoldne.

Sv. maša zadušnica se bo brala v petek 16. t. m. ob 1/28. uri zjutraj. SEVNICA, dne 13. januarja 1925.

Žalujoča žena in otroci.

Brez posebnega obvestila.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je naša nadvse ljubljena mamica, gospa

Marija Izgoršek roj. Bezljaj

danes, dne 12. januarja ob 19. uri v 75. letu starosti, previdena s tolažili sv. vere bogu vdano preminula.

Pogreb nepozabne ljubljene pokojnice bo v četrtek, dne 15. januarja ob 10 dopoldne na farno pokopališče v Šmartnem pri Litiji.

Pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi v Šmartnem pri Litiji.

Šmartno pri Litiji, dne 13. januarja 1925.

Globoko žalujoče rodbine **Izgoršek, Rus, Skvarča.**

Izvoz lesa.

Inozemska tvrdka kupi tekoče Ia sort. bukova pole-na brez okroglic, sposobna za izvoz, 1 m dolga, popolnoma suha in zdrava. Ponudbe z najskerajšimi cenami v dinarjih, franko vagon meja Jesenice za prostorni meter. Le dobave zmožni prodajalci naj pošljejo svoje ponudbe pod šifro: »Izvoz drv št. 209« na upravo »Slovenca«. — (Dopisi se prosijo v nemščini.)

ČAJNA ROČKA

popolni,
ZATO V VPORABI NAJCENEJŠI
IN OBENEM NAJFINEJŠI